

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

AMASYA BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11
8. EKLER	88

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Diğer Kurumlara Tahsis Edilen Taşınırılar	55
Tablo 9: Kısımlara Bölünmek Suretiyle Gerçekleştirilen Alımlar	58

KISALTMALAR

A.Ş.	Anonim Şirket
AATUHK	Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
ÇTV	Çevre Temizlik Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
LTD.ŞTİ	Limited Şirket
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi
VUK	Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taşınmazlara Yönelik Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması
2. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Uyulması
3. Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın Gerçeği Yansıtması
4. Kamu İdaresi Adına Açılmış Banka Hesaplarının Muhasebe Sisteminde İzlenmemesi
5. Vadeli Mevduat Hesaplarının Bankalar Hesabı'nda İzlenmemesi
6. Kamu İdaresine Ait Döviz Hesaplarının Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi
7. Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabı'nın Gerçeği Yansıtması
8. Kamu İdaresi Tarafından Tahsil Edilen Katı Atık Bertaraf Ücretinin Emanetler Hesabı'nda İzlenilmesi
9. Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri Sonrasında Oluşan Farkların Dönem Sonunda Mali Tablolara Doğru Aktarılmaması
10. Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'nın Hatalı Kullanılması
11. Gider Tahakkukları Hesaplarının Gerçek Durumu Yansıtması

B. Diğer Bulgular

1. Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazlara İlişkin Hatalı İş ve İşlemlerin Bulunması
2. Vergi Usul Kanunu'na ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a Göre İzlenmesi Gereken Yasal Süreçlerin Yerine Getirilmemesi
3. Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
4. Eğlence Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
5. Halde Bulunan İşyerlerinin Satışında Mevzuat Hükümlerine Aykırılıklar Bulunması

6. İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
7. Kamu İdaresi Taşınmazlarının İşgaliye ile Kullanılması
8. Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması
9. Yapı Kayıt Belgesi İptal Edilen Yapıların Kontrol Edilmemesi ve Yaptırımların Uygulanmaması
10. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması
11. Kiralarını Süresinde Ödemeyen Kiracılara Yönelik Gerekli İşlemlerin Yapılmaması
12. Otopark Yönetmeliği Uyarınca Alınan Otopark Bedellerinin Yeniden Değerleme Oranında Artırılmaması ve Otopark Bedellerinden Gecikme Zammı Alınmaması
13. Ruhsatsız Yapılara Yaptırımların Uygulanmaması
14. Taşınır İşlemlerinin Yönetmelik Hükümlerine Uygun Olarak Gerçekleştirilmemesi
15. Diğer Kamu İdarelerine Yapılan Geçici Taşınır Tahsislerin Mevzuatta Öngörülen Süreyi Aşması
16. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
17. Muhtelif İhtiyaçların Kısımlara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanması
18. Yapım İş İhalelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması
19. Mevzuatta Öngörülen Koşullar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü ile Alım Yapılması
20. Sözleşmelerin İhale Dokümanında Yer Alan Hükümlere Aykırı Hükümler İçermesi ve Sözleşmelerde Birbiriyle Çelişen Hükümler Bulunması
21. Mevzuatta Belirtilen Sınırı Aşan Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarılarının Ön Mali Kontrole Tabi Tutulmaması
22. Fiyat Farkı Ödemelerinden Ek Kesin Teminat Alınmaması
23. Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçeleri Hakkında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

24. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

25. Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle İstihdam Edilen Şirket İşçilerine İlişkin İş ve İşlemlerde Hatalı Uygulamalar Bulunması

26. Zabıta ve İtfaiye Müdürlüğündeki Görevlendirmelerde Mevzuata Aykırı Hususlar Bulunması

27. Ticari Taksi Araç Plakalarının İhalesiz ve Süresiz Olarak Verilmesi

28. Servis Araç Plakalarının İhalesiz ve Süresiz Olarak Verilmesi

29. İklim Değişikliği ile Mücadeleye Yönelik Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli idareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Amasya Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Kanun olup bu Kanun'da İdarenin görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçesi ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde ise belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre Belediyenin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Belediyenin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 32 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok iki belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 7 adet birim belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Muhtarlık İşleri Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ile Hukuk İşleri Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı, meclis üyeleri arasından görevlendirilen 2 başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 18 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	473	155
Kadrolu İşçi	227	40
Geçici İşçi	1	1
Toplam	701	196

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Bütçe Türleri ve Kapsamı” başlıklı 12’nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Amasya Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Kamu İdaresinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	107.208.000,00	97.174.000,00/0,00	204.382.000,00	190.471.611,86	13.910.388,14	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	16.267.000,00	8.742.000,00/0,00	25.009.000,00	22.815.460,48	2.193.539,52	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	500.781.000,00	573.711.000,00/840.000,00	1.073.652.000,00	919.058.285,41	154.593.714,59	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	30.000.000,00	0,00/0,00	30.000.000,00	14.515.018,75	15.484.981,25	0,00
05	Cari Transferler	0,00	17.171.000,00	19.423.000,00/2.500.000,00	34.094.000,00	22.179.891,40	11.914.108,60	0,00
06	Sermaye Giderleri	169.367.762,30	813.573.000,00	65.950.000,00/596.660.000,00	452.230.762,30	54.626.384,29	39.604.378,01	358.000.000,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00/0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00/0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

09	Yedek Ödenek	0,00	165.000.000,00	0/165.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		169.367.762,30	1.650.000.000,00	765.000.000,00/765.000.000,00	1.819.367.762,30	1.223.666.652,19	237.701.110,11	358.000.000,00

Belediyenin 2024 mali yılı bütçesi ile 1.650.000.000,00 TL ödenek öngörölmüş olup 2023 yılından devreden 169.367.762,30 TL ile 2024 yılı ödenek toplamı 1.819.367.762,30 TL olmuştur. Belediyede 2024 yılından devreden 358.000.000,00 TL ve 2024 yılında iptal edilen 237.701.110,11 TL ödenek bulunmaktadır. Yıl içinde 1.223.666.652,19 TL bütçe gideri yapılmıştır. 2023 yılından yıllara sari ödenek olarak 169.397.642,74 TL 2024 yılına devretmiştir. 2024 yılından 358.000.000,00 TL 2025 yılına devretmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	292.523.000,00	91.903.569,38	391.524,91	91.512.044,47	31,28
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	236.762.000,00	93.041.830,98	57.024,47	92.984.806,51	39,27
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	40.260.000,00	5.617.524,96	0,00	5.617.524,96	13,95
05- Diğer Gelirler	634.710.000,00	873.473.811,09	25.656,77	873.448.154,32	137,61
06- Sermaye Gelirleri	445.745.000,00	6.795.205,60	0,00	6.795.205,60	1,52
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.650.000.000,00/0	1.070.831.942,01	474.206,15	1.070.357.735,86	64,87

(*) Belediyenin "Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli"ne göre hazırlanmıştır.

2024 yılında net bütçe geliri %64,87 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%31,28), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%39,27), alınan bağış ve yardımlar (%13,95) ile sermaye gelirleri (%1,52) beklenilenin altında; diğer gelirler (%137,61) ise beklenilenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	204.382.000,00	190.471.611,86	93,19
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	25.009.000,00	22.815.460,48	91,23
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.073.652.000,00	919.058.285,41	85,60
04- Faiz Gideri	30.000.000,00	14.515.018,75	48,38
05- Cari Transferler	34.094.000,00	22.179.891,40	65,05
06- Sermaye Giderleri	452.230.762,30	54.626.384,29	12,08
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0
08- Borç Verme	0,00	0,00	0
09- Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0
Toplam	1.819.367.762,30	1.223.666.652,19	67,26

(*) Belediyenin 169.367.762,30 TL geçen yıldan devreden ödenek, 1.650.000.000,00 TL başlangıç ödeneği öngörülmüş olup 2024 yılı ödenek toplamı 1.819.367.762,30 TL olmuştur.

2024 yılında bütçe giderleri %67,26 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri (%93,19), sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%91,23), mal ve hizmet alım giderleri (%85,60), faiz giderleri (%48,38), cari transferler (%65,05), sermaye giderleri (%12,08) ile beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023- 2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	41.519.532,87	66.631.245,19	91.903.569,38	60,48	37,93
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	49.456.723,08	129.595.372,48	93.041.830,98	162,04	-28,21
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	28.027.359,03	14.427.561,14	5.617.524,96	-48,52	-61,06
Diğer Gelirler	266.049.916,51	498.598.465,94	873.473.811,09	87,41	75,19
Sermaye Gelirleri	72.745.082,52	25.530.977,21	6.795.205,60	-64,90	-73,38
Toplam	457.798.614,01	734.783.621,96	1.070.831.942,01	60,50	45,73
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-137.590,88	-17.272.492,22	-474.206,15	12.453,52	-97,25
Net Toplam	457.661.023,13	717.511.129,74	1.070.357.735,86	56,78	49,18

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 352.846.606,12 TL'lik (%49,18) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 25.272.324,19 TL (%37,93), diğer gelirlerde 374.875.345,15 TL (%75,19) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	46.754.787,85	84.288.260,45	190.471.611,86	80,28	125,98
SGK Devlet Prim Giderleri	6.528.498,98	12.023.912,94	22.815.460,48	84,18	89,75
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	237.579.492,31	485.953.780,71	919.058.285,41	104,54	89,12
Faiz Giderleri	30.240.751,88	14.896.943,05	14.515.018,75	-50,74	-2,56
Cari Transferler	7.449.529,87	13.059.123,11	22.179.891,40	75,30	69,84
Sermaye Giderleri	124.668.562,29	162.064.760,93	54.626.384,29	30	-66,29
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	453.221.623,18	772.286.781,19	1.223.666.652,19	70,40	58,45

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 451.379.871,00 TL (%58,45) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 106.183.351,41 TL (%125,98), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 10.791.547,54 TL (%89,75), mal ve hizmet alım giderlerinde 433.104.504,70 TL (%89,12), cari transferlerde 9.120.768,29 TL'lik (%69,84) artış; faiz giderlerinde 381.924,30 TL (%2,56), sermaye giderlerinde 107.438.376,64 TL'lik (%66,29) azalış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 1.205.123.293,43 TL, Faaliyet Geliri 1.111.471.388,01 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 93.651.905,42 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Yeni Anadolu Madencilik ve Teknolojileri Sanayi Ticaret AŞ	700.000.000,00	28.000.000,00	%4
2	Aksav İnşaat Turizm Temizlik San.Tic.Ltd.Şti.	1.130.225,74	1.130.225,74	%100
3	Aksa Tokat Amasya Doğalgaz Dağıtım AŞ.	20.357.710,00	376.617,64	%1,85
4	Aksav Güvenlik Sanayi Ticaret Limited Şirketi	50.000,00	50.000,00	%100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Amasya Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı” başlıklı 46’ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Temel Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirilmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol riskleri belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin güncel Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcut değildir.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sisteminin, yılda en az bir kez değerlendirilmesi yapılmamakta ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme

Kuruluna raporlanmamaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuştur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Amasya Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazlara Yönelik Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması

Kamu İdaresine ait taşınmazlara ilişkin değerlendirme işlemlerinin yapılmadığı ve söz konusu taşınmazlara yönelik muhasebe kayıtlarının gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu'na ilişkin işlemlerin anlatıldığı 187'nci maddesinde; edinilen maddi duran varlıkların, maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı, maliyet bedeline varlıkların elde edilmesinde yapılan her türlü giderin ilave edileceği, bağış veya hibe olarak edinilen maddi duran varlıkların varsa bilinen değeri, yoksa değerlemesi yapıldıktan sonra tespit edilen değeri ile hesaplara alınacağı,

Bu Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olup hesaplarda yer almayan maddi duran varlıklardan envanter ve değerlendirme yapılanların tahakkuk birimince bildirildikçe, muhasebe birimlerinde ilgili maddi duran varlık hesabı ve net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınacağı, henüz kayıtlara alınmamış olan maddi duran varlıklardan herhangi bir nedenle elden çıkarılanların ise, öncelikle elden çıkarma değerleriyle, ilgili maddi duran varlık hesabı ve net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınacağı belirtilmiştir.

01.01.2006 tarihinde yürürlüğe giren Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve Kontrol İşlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde; tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıt altına alınacağı ifade edilmiştir. Ayrıca tapuda kayıtlı olan taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar ile tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazlar ve Yönetmelik'e göre "Orta Malları" ile "Genel Hizmet Alanları" olarak sınıflandırılan taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesinde de; taşınmazlara ilişkin maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine göre taşınmazların söz konusu Yönetmelik doğrultusunda sınıflandırılarak özellikle tapuda kayıtlı olan taşınmazlardan maliyet veya rayiç değerleri üzerinden değerlendirme işlemlerinin tamamlanması ayrıca maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyenler ile diğer taşınmazların ise iz bedelleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Kuruma ait taşınmazlar üzerinde yapılan incelemelerde, ilgili Yönetmelik doğrultusunda taşınmazlar üzerinde bir çalışmanın yapılmadığı, taşınmazların yönetiminin İmar ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından yürütüldüğü, ilgili birimin envanterinde yalnızca Kuruma ilişkin Webtapu kayıtlarının bulunduğu, Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği 01.01.2006 tarihinden bu yana taşınmazlar üzerinde değerlendirme işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılına ilişkin Bilanço'da; 250 Arazi ve Arsalar Hesabı'nda 2.001.463.063,69 TL, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı'nda 902.934.789,99 TL, 252 Binalar Hesabı'nda ise 253.624.902,47 TL tutarında kayıtlı taşınmazın olduğu görülmüş olup söz konusu hesaplarda yer alan tutarların taşınmazların gerçek değerini yansıtmadığı, Web Tapu kayıtlarına bakıldığında ise İdare adına tescilli yaklaşık 1.600 adet taşınmaz bulunmasına rağmen bunlara ilişkin değerlendirme işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu hataların 2025 yılı içerisinde düzeltileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından taşınmazlara ilişkin değerleme işlemlerinin tamamlanarak muhasebe kayıtlarına alınması gerekmekte olup söz konusu mevzuata aykırılık nedeniyle 2024 Yılı Bilançosunda 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabı gerçeği yansıtmamaktadır.

BULGU 2: Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Uyulmaması

Kamu İdaresinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin taşınmaz formları ile taşınmaz icmal cetvelinin oluşturulmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt Şekli" başlıklı 7'nci maddesinde; kamu idarelerinin;

Tapu kütüğünde adlarına tescilli olan ve Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 2'deki "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu"nda,

Tapu kütüğünde kayıtlı olmayan ve Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılanların kaydını Ek 3'teki Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu'nda,

Ek 1'deki Kayıt Planının "Orta Malları" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 4'teki "Orta Malları Formu"nda,

Ek 1'deki Kayıt Planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 5'teki "Genel Hizmet Alanları Formu"nda,

Tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazların kaydını Ek 6'daki "Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu'nda", yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazarak kaydını tutacakları belirtilmiş olup hazırlanan bu formların taşınmaz icmal cetveli hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler birimi tarafından bu formların konsolide edilerek taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, taşınmazların yönetimine ilişkin bir birimin bulunmadığı, taşınmazların İmar ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından takip edildiği, anılan Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği 01.01.2006 tarihinden bu yana anılan formların ve taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen noksanlıkların giderilmesi için çalışmalara başlanıldığı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin Yönetmelik hükümleri doğrultusunda işlem tesis edilmesi ve taşınmazlara yönelik etkin bir yönetim anlayışının Kurumun üst yönetimi tarafından başlatılması gerekmektedir.

BULGU 3: Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın Gerçeği Yansıtmaması

Mahalli idare birliğine gönderilen tutarlar ile İller Bankası A.Ş sermayesi için kesilen payların bir kısmının Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'na, kaydedildiği görülmüştür.

A) Mahalli İdare Birliğine Gönderilen Katılma Paylarının Mal Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda İzlenmesi

Kamu İdaresinin mahalli idare birliği olan Amasya Katı Atık Birliğine gönderilen tutarların 630 Giderler Hesabı'nda izlenmesi gerekirken 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlar Hesabı'na kaydedildiği görülmüştür.

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde; mahalli idare birliği kavramının, birden fazla mahallî idarenin yürütmekle görevli oldukları hizmetlerden bazılarını birlikte görmek üzere kendi aralarında kurdukları kamu tüzel kişisini ifade ettiği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Birliğin Gelirleri" başlıklı 15'inci maddesinde; birlik üyelerinin, birliğin kuruluş ve faaliyet giderlerine katılma payları birliğin gelirleri arasında sayılmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin; 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın niteliğini düzenleyen 181'inci maddesinde bu hesabın mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve

bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararların, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı, 630 Giderler Hesabı'nın niteliğinin düzenlendiği 372'nci maddesinde bu hesabın, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk ettirilen her türlü giderin izlenmesi için kullanılacağı, düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre; mahalli idare birliklerinin kamu tüzel kişisi olduğu ve şirket mahiyetinde olmadığı bu nedenle de bir sermayesinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle mahalli idare birliklerine üye olan belediyelerin gönderdikleri kuruluş ve faaliyet giderlerine katılma paylarının 630 Giderler Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin üyesi olduğu Amasya İli, İlçeleri ve Beldeleri Katı Atık Bertaraf Tesisleri Yapma ve İşletme Birliğine gönderilen katılma paylarının 630 Giderler Hesabı'nda izlenmesi gerekirken, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda izlendiği görülmüştür.

Bu durum, Bilanço'da 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın olması gerekenden 39.516.897,56 TL daha fazla, Faaliyet Sonuçları Tablosu'nda 630 Giderler Hesabı'nın olması gerekenden 39.516.897,56 TL daha düşük görünmesine yol açmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, yapılan hataların düzeltilmesi için gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiştir.

Bulgu konusu hususa ilişkin 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından mahalli idare birliklerine gönderilen katılma paylarının 630 Giderler Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

B) İller Bankası A.Ş'nin Sermayesi İçin Kesilen Payların Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda İzlenilmesi

İller Bankası A.Ş'nin sermayesi için kesilen payların 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda izlenmesi gerekirken bir kısmının 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda izlendiği görülmüştür.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Kuruluş" başlıklı 1'inci maddesinde; bu Kanun ile düzenlenen hususlar dışında, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, anonim şirket statüsünde "İller Bankası Anonim Şirketi" unvanıyla bir kalkınma ve yatırım bankası kurulduğu düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "Ortaklık Yapısı ve Sermaye" başlıklı 4'üncü maddesinde; bankanın ortaklarının, il özel idareleri ve belediyeler olduğu belirtilmiştir. Maddenin devamında sermaye tavanına ulaşıncaya kadar bankanın ödenmiş sermayesine, 02.07.2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre her ay Hazine ve Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarların ekleneceği hükme bağlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın niteliğini düzenleyen 178'inci maddesinde; bu hesabın kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarların ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararların, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; İller Bankası A.Ş'nin bir kalkınma ve yatırım bankası olduğu yani mali bir kuruluş olduğu, bu nedenle de İller Bankası A.Ş'nin sermaye payı için kesilen tutarların 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda izlenmesi gerektiği görülmektedir.

Yapılan incelemede, İller Bankası A.Ş'nin sermayesi için Kamu İdaresi'nin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılan kesintilerin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda izlenmesi gerekirken, 241 Mal ve Hizmetler Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda izlendiği görülmüştür.

Bu durum; Bilanço'da 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın 3.291.587,29 TL eksik, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın 3.291.578,29 TL fazla görünmesine yol açmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, yapılan hataların düzeltilmesi için gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiştir.

Bulgu konusu hususa ilişkin 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından mali kuruluşlara yatırılan sermayelerin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Kamu İdaresi Adına Açılmış Banka Hesaplarının Muhasebe Sisteminde İzlenmemesi

Kamu İdaresince, İdareye ait bazı banka hesaplarının muhasebe kayıtlarında takibinin yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Muhasebe Sistemi" başlıklı 49'uncu maddesinde; kamu hesaplarının kamu idarelerine ait gelir, gider ve varlıklar ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı; "Kayıt zamanı" başlıklı 50'nci maddesinde de bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesinin ve her muhasebe kaydının belgeye dayanmasının şart olduğu ifade edilmiştir.

Kanun'un "Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleri şeklinde tanımlanmış ve bu işlemlerin muhasebe yetkililerince yürütüleceği belirtilmiştir. Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu tutulmuştur.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlar arasında sayılan "Tam açıklama" kavramı ile mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenleneceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102 Banka Hesabı'nı açıklayan "Hesabın Niteliği" başlıklı 55'inci maddesinde bu hesabın, kurum adına bankaya yatırılan paralar ve bankaya takas için verilen çeklerden, takas işlemi tamamlananlar ile düzenlenen çek

ve gönderme emirlerinden ilgililerine ödendiği veya gönderildiği bildirilen çek ve gönderme emri tutarlarının kaydı için kullanılacağı belirtilmiştir.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; muhasebe sisteminin temelinde yer alan bütün mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi, tam açıklama kavramının bir gereği olarak ta mali tablolardan yararlanacaklara tam, açık ve yeterli bilgi sunulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi açına açılan 2 adet bankada 2 adet vadesiz banka hesabının muhasebe kayıtlarında takibinin yapılmadığı, bunun sonucu olarak bilançoda 102 Bankalar Hesabı'nın 393.101,56 TL eksik görüldüğü tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, muhasebe kayıtlarında yer almayan banka hesaplarına ilişkin bankalarla gerekli görüşmeler neticesinde mutabakatın sağlanarak ilgili banka hesaplarının muhasebe kayıtlarına kaydedildiği ifade edilmiştir.

Bulgu konusu hususa ilişkin 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından muhasebe sistemi dışından kalan banka hesaplarının takip edilmesi; muhasebe kayıtlarında yer almayan banka hesaplarının kayıtlara alınması gerekmektedir.

BULGU 5: Vadeli Mevduat Hesaplarının Bankalar Hesabı'nda İzlenmemesi

Kamu İdaresinin vadeli mevduat hesaplarının 102 Bankalar Hesabı'nda izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı ile ilgili "Hesabın Niteliği" başlıklı 70'inci maddesinde; 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın, hazır değerler hesap grubunda sayılan hesaplar içerisinde tanımlanmayan ve niteliği itibarıyla bu grupta izlenmesi gereken diğer değerlerin izlenmesi için kullanılacağı; "Hesabın İşleyişi" başlıklı 72'nci maddesinde; muhasebe birimlerine ait ulusal para birimi cinsinden banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatların 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'na borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'na alacak, 102 Banka Hesabı'na borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 102 Banka Hesabı ile ilgili "Hesabın İşleyişi" başlıklı 57'nci maddesinde; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 102 Banka Hesabı'na borç, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'na alacak; muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin 102 Banka Hesabı'na alacak, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na borç kaydedileceği açıklanmıştır.

Yapılan incelemede, vadesiz banka hesabında biriken tutarların vadeli banka hesabına gönderilmesi için virman işlemlerinin yapıldığı, bu işlemler yapılırken 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı borçlu ve 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı alacaklı çalıştığı, vadesiz hesaptan para çıkışı olduğunda 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı borçlu ve 102 Bankalar Hesabı alacaklı çalıştığı, buna karşın gerçekleşen transfer işlemi neticesinde 102 Bankalar Hesabı borçlu ve 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı alacaklı çalışması gerekirken ilgili kaydın yapılmadığı, dolayısıyla 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'nda aslında vadeli banka hesabına gönderilen tutarların izlendiği tespit edilmiştir.

İlgili işlem sonucunda Bilanço'da 102 Bankalar Hesabı'nın 7.429.229,49 TL eksik, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın da aynı tutar kadar fazla görülmesine sebep olunmuştur.

Kamu İdaresi cevabında, İdareye ait vadeli mevduat hesaplarına ilişkin kayıtların mevzuata uygun olarak düzeltildiği ifade edilmiştir.

Bulgu konusu hususa ilişkin 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresinin banka hesapları arasında para aktarma işlemlerinde 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'nın işlem gerçekleştirildiğinde alacaklı çalıştırılarak 102 Bankalar Hesabı'na aktarılması gerekmektedir.

BULGU 6: Kamu İdaresine Ait Döviz Hesaplarının Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

Kamu İdaresine ait çeşitli döviz türlerinde banka hesaplarının bulunmasına karşın İdarenin muhasebe kayıtlarında ilgili banka hesaplarının izlenmediği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlar arasında sayılan "Parayla ölçülme" kavramı ile parayla ölçülebilen ekonomik olay ve işlemlere ilişkin muhasebe kayıtlarının, ortak ölçü olarak

ulusal para birimi ile yapılacağı belirtilmiştir. Aynı maddede yer alan “Tam açıklama” kavramı ile de mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenleneceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 105 Döviz Hesabı’na ilişkin “Hesabın Niteliği” başlıklı 64’üncü maddesinde, kurum veznelerince tahsil edilen veya her ne şekilde olursa olsun bankalara intikal eden konvertibl dövizlerle ilgili yapılan ödeme, iade ve göndermelerin izlenmesi için 105 Döviz Hesabı’nın kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan Yönetmelik’in 105 Döviz Hesabı’na ilişkin “Hesabın İşleyişi” başlıklı 66’ncı maddesinde, Kurum hesabının bulunduğu bankaya adına intikal eden döviz tutarları teslim tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden 105 Hesabı’na borç; ilgili hesaplara alacak kaydedileceği, ayrıca gün sonlarında bu hesaba ilişkin yardımcı kayıtlardan elde edilen bilgilere göre, konvertibl yabancı paralar mevcudunun T.C. Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden değerlemesi sonucu lehte meydana gelen farkın 105 Hesabı’na borç, 600 Gelirler Hesabı’na alacak kaydedileceği; aleyhte meydana gelen farkın ise bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabı’na borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi adına açılan döviz hesaplarının bulunduğu ancak bu hesaplara ilişkin işlemlerin muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir. Bu durum, Bilanço’da 105 Döviz Hesabı’nın 3.042.099,80 TL (85.992 Dolar ve 76,51 Avro karşılığı olarak) eksik görünmesine sebep olmasının yanı sıra muhasebenin temel ilke ve kurallarına aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında, İdareye ait döviz hesaplarının hal esnafının yatırmış olduğu teminatlar olduğu ve yabancı para cinsinden teminatların belirlenmiş teminatlara uygun olmadığı bu nedenle muhasebe kayıtlarına alınmadan ayrı bir banka hesabında izlendiği, bulguya istinaden döviz hesaplarının muhasebe kayıtlarına alındığı ve bundan sonraki kayıt işlemlerinin takip edileceği ifade edilmiştir.

Bulgu konusu hususa ilişkin hal esnafından alınan teminatlar 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında alınmakta olup ilgili Kanun’un “Teminat” başlıklı 12’nci maddesinde; ticarî güvenin sağlanması ve tarafların haklarının korunması amacıyla, toptancı hallerinde faaliyet gösterenlerden, belediye meclisince belirlenen miktarda nakit, banka teminat mektubu, Hazine bonosu, Devlet tahvili, hisse senedi, gayrimenkul rehni, sigorta teminatı ve

nakde çevrilebilir diğer kıymetler teminat olarak alınır denilmektedir. Kanun maddesi kapsamında alınan teminatlar için yabancı paralara ilişkin bir kısıt bulunmamaktadır. Ayrıca muhasebe kayıtlarına alınmayan ancak banka bakiyesi bulunan diğer Avro hesaplarının da kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Bunlarla birlikte, bulgu konusu hususa ilişkin 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresince, adına açılan tüm banka hesaplarının muhasebe kayıtlarında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabı'nın Gerçeği Yansıtması

Kamu İdaresinde istihdam edilen kadrolu işçilerin ve belediye şirketi işçilerinin tamamı için kıdem tazminatı ayrılması sebebiyle 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı olması gerekenden eksik görünmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel Kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre, ihtiyatlılık kavramı gereği, muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelik'te belirtilen durumlarda karşılık ayrılması gerektiği düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Faaliyet Sonuçları Tablosu İlkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, koşullu yükümlülüklerden kaynaklanan ve kamu idarelerinden kaynakların çıkışına neden olabileceği güvenilir bir biçimde tahmin edilen tutarlar için karşılık ayrılacağı ve faaliyet sonuçları tablosuna yansıtılacağı hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu ve 696 sayılı KHK kapsamında doğrudan personel hizmet alım sözleşmesi çerçevesinde çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatlarının ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından ödenmesi gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 330'uncu maddesinde uzun vadede ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının izlenmesi için 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu tazminatlar personel harcamalarının planlanması ve bütçeleştirilmesinde dikkate alınması gereken önemli bir gider unsurudur. Ayrıca, bu hesaplarda görünen tutarlar idare için bir yükümlülük mahiyetindedir. Dolayısıyla, hem personel harcamalarının daha iyi

planlanabilmesi hem de yükümlülüklerin mali tablolarda gerçeğe uygun biçimde görünmesi için 472 No.lu Hesap'ın eksiksiz olarak kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi bünyesinde 31.12.2024 tarihi itibarıyla 41 sürekli işçi, 879 şirket işçisi çalışmasına rağmen bu işçilerin tamamı için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı, dönem sonu bilançosunda 472 Kıdem Tazminatları Hesabı'nda yalnızca 3.502.131,67 TL kayıtlı olduğu tespit edilmiştir. Şöyle ki; 2024 yılı ikinci 6 ay için belirlenen tavan kıdem tazminatı tutarı olan 41.828,42 TL esas alınarak hesap yapıldığında bile yalnızca 2024 yılı için 38.482.146,4 TL uzun vadeli kıdem tazminatı ayrılması gerekmektedir. Bu durum; hem dönem sonu Bilanço'sunda yer alan 472 Kıdem Tazminatları Karşılıkları Hesabı'nın hem de Faaliyet Sonuçları Tablosu'nda yer alan 630 Giderler Hesabı'nın olması gerekenden daha düşük görünmesine yol açmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, yapılan hatanın düzeltilmesi için gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiştir.

Bulgu konusu hususa ilişkin 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından sürekli işçi kadrolarında çalışan işçilerin ve kamu idaresi bünyesinde istihdam edilen şirket işçilerinin tamamı için kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılıp 472 Kıdem Tazminatları Hesabı'nın gerçek durumu yansıtacak şekilde düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Kamu İdaresi Tarafından Tahsil Edilen Katı Atık Bertaraf Ücretinin Emanetler Hesabı'nda İzlenilmesi

Kamu İdaresi tarafından su abonelerinden tahsil edilen katı atık bertaraf ücretlerinin 600 Gelirler, katı atığın bertarafı için katı atık birliğine ödenen ücretin de 630 Giderler Hesabı'nda izlenmesi gerekirken 333 Emanetler Hesabı'nda izlendiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin (g) bendinde; katı atıkların toplanması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak belediyenin yetkileri arasında sayılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "İzin Alma, Arıtma ve Bertaraf Etme Yükümlülüğü" başlıklı 11'inci maddesinin onikinci fıkrasında; büyükşehir belediyeleri ve belediyelerin evsel

katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmekle yükümlü oldukları düzenlenmiştir. Maddenin devamında; bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacakların, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlü oldukları, bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı ve bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretlerin, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamayacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin; 333 Emanetler Hesabı'nın niteliğinin düzenlendiği 260'ıncı maddesinde; bu hesabın, emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı, 600 Gelirler Hesabı'nın niteliğinin düzenlendiği 368'inci maddesinde, bu hesabın bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk eden her türlü gelirin izlenmesi için kullanılacağı, 630 Giderler Hesabı'nın niteliğinin düzenlendiği 372'nci maddesinde bu hesabın, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk ettirilen her türlü giderin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; katı atık bertaraf ücretinin belediyenin bir geliri olduğu, emaneten tahsil edilen bir tutar olmadığı, yalnızca belediyelerin bu geliri özgülünen amacı dışında harcamasının yasaklandığı, katı atık birliğine ödenen ücretin de belediyenin bir gideri olduğu, bu nedenle tahsil edilen katı atık bertaraf ücretinin 600 Gelirler Hesabı'nda, katı atık birliğine ödenen katı atık bertaraf bedelinin 630 Giderler Hesabı'nda izlenmesi gerektiği görülmektedir.

Yapılan incelemede, katı atık bertaraf ücretlerinin 600 Gelirler Hesabı'nda izlenmesi gerekirken 333 Emanetler Hesabı'nda izlendiği, katı atık birliğine katı atığın bertarafı için ödenen ücretin de 630 Giderler Hesabı'nda izlenmesi gerekirken 333 Emanetler Hesabı'na borç kaydı yapılarak izlendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen hatalı kayıtlar; Faaliyet Sonuçları Tablosu'nda 600 Gelirler Hesabı'nın 35.543.541,77 TL, 630 Giderler Hesabı'nın 3.555.490,47 TL olması gerekenden daha düşük görünmesine, Bilanço'da 333 Emanetler Hesabı'nın ise 31.988.051,30 TL olması gerekenden daha fazla görünmesine yol açmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, yapılan hataların düzeltilmesi için gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiştir.

Bulgu konusu hususa ilişkin 2025 yılında yapılan kayıtların, 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından tahsil edilen katı atık bedelinin 333 Emanetler Hesabı yerine 600 Gelirler Hesabı'nda, katı atık birliğine katı atık bertarafı için ödenen ücretin de 630 Giderler Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri Sonrasında Oluşan Farkların Dönem Sonunda Mali Tablolara Doğru Aktarılmaması

Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen enflasyon düzeltmesi işlemleri sonucu 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'ndaki tutarın ilgili hesaplara mevzuata uygun olarak aktarılmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali tabloların enflasyon etkilerinden arındırılarak raporlama tarihindeki satın alma gücünü yansıtacak şekilde sunulmalarını sağlamak üzere enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Muhasebat Genel Müdürlüğüne 16.12.2023 tarih ve 32401 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 85 Sıra No.lu Genel Tebliğ ile belirlenmiştir.

İlgili Genel Tebliğ'in "Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında genel yönetim kapsamında bulunan tüm kamu idarelerinin 31.12.2023 tarihli mali tablolarının enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağı, ikinci fıkrasında hangi parasal kalemlere ne şekilde enflasyon düzeltmesi işlemlerinin yapılacağı açıklanmıştır. İlgili maddenin son fıkrasında ise enflasyon düzeltmesi için ihdas edilen yardımcı hesapların Tebliğ'e ekli Ek-3'te yer aldığı belirtilmiştir.

Yine mezkur Tebliğ'in "Enflasyon Düzeltmesine Yönelik Muhasebe Kayıtları" başlıklı 6'ncı maddesinde; parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkan farkların, ilgili hesaba borç ve 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'na alacak kaydedileceği, birikmiş amortisman tutarlarında yapılan düzeltme sonucu ortaya çıkan farkların, 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı'na alacak, 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'na borç kaydedileceği, dönem sonu işlemleri kapsamında 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'nın kalanının 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı'na

aktarılabacağı hüküm altına alınmıştır. Tebliğ'in geçici 1'inci maddesinde; 2023 yılı sonunda 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'nın borç ya da alacak kalanının ilgisine göre 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı'na veya 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı'na aktarılabacağı düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak parasal olmayan kalemlere enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılacak ve ortaya çıkan farklar ilgili hesaplara yardımcı hesaplar kullanılarak alınacak ve ilgisine göre karşılığında 698 Enflasyon Düzeltme Hesabı borç ya da alacak çalıştırılacaktır. Dönem sonunda ise 698 Enflasyon Düzeltme Hesabı'nda kalan tutarın 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı'na aktarılması gerekmektedir. Sadece Tebliğ'in yayınlandığı 2023 yılı sonunda 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'nın borç ya da alacak kalanının ilgisine göre 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı'na veya 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı'na aktarılması düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, enflasyon düzeltmesi sonrasında oluşan farkların izlendiği 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı'nın yıl sonunda 474.505.849,93 TL alacak toplamı, 40.686.742,10 TL borç toplamı verdiği, alacak bakiyesi olan 433.819.107,83 TL'nin 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı'na aktarılması gerekirken 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı'na aktarılarak dönem sonu kapanış işleminin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Bu durum; 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı'nın ve 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı'nın 433.819.107,83 TL tutarında noksan görünmesine, 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı'nın 474.505.849,93 TL ve 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı'nın 40.686.742,10 TL fazla görünmesine yol açmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu hatanın bilgisayar yazılımından kaynaklandığı ve 2025 yılı mali tablolarında hatanın düzeltileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından enflasyon düzeltmesine ilişkin dönem sonu işlemlerinin mevzuat hükümlerine uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'nın Hatalı Kullanılması

Kamu İdaresi tarafından 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'nın dönem sonlarında 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na aktarılmadığı dolayısıyla 600 Gelirler Hesabı kullanılarak Faaliyet Sonuçlarına aktarma işleminin yapılmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlar arasında sayılan “dönemsellik” kavramı ile kamu idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanacağı ve her dönemin faaliyet sonucunun diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na dair “Hesabın Niteliği” başlıklı 286'ncı maddesinde; bu hesabın içinde bulunan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir. Yönetmelik'in “Hesabın İşleyişi” başlıklı 288'inci maddesinde 380 Hesabı'nda kayıtlı tutarlardan ilgili oldukları ay sonlarında gelir olarak tahakkuk ettirilenlerin bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'na dair “Hesabın Niteliği” başlıklı 335'inci maddesinde; bu hesabın, dönem içinde tahsil edilen ancak, gelecek yılların faaliyet hesaplarına dâhil edilecek olan gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı açıklanmıştır. Yönetmelik'in “Hesaba İlişkin İşlemler” başlıklı 336'ncı maddesinde de dönem sonunda, bu hesapta yer alıp tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalan peşin tahsil edilmiş gelirler düzenlenecek muhasebe işlem fişi ile kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki gelecek aylara ait gelirler hesabına aktarılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından “Amasya Şehirlerarası Otobüs Terminali İnşaatı Yapımı ve İşletilmesi” adı ile ihale edilen iş için 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'na 2017 yılında 19.128.478,82 TL tutarında alacak kaydı yapıldığı, ilgili kayıtların o tarihten sonra her yıl sadece açılış ve kapanış kayıtlarının bulunduğu tespit edilmiştir.

Dönemsellik ilkesine aykırı olarak yapılan kayıtlar neticesinde Bilanço'da 380 Hesabı olması gerekenden eksik, 480 Hesabı olması gerekenden fazla ve Faaliyet Sonuçları Tablosu'nda 600 Gelirler Hesabı'nın da olması gerekenden eksik görünmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, yap-işlet-devret modeli ile yapılan iş neticesinde ilgili kayıtların yapıldığı, bununla birlikte 480 Hesabı'ndan herhangi bir aktarım yapılmaması ve 380 Hesabı'nın gelir kaydedilerek kapatılmamasının nedeni ise sözleşme süresinin dolmadığı dolayısıyla herhangi bir kira geliri tahsil edilmemesi olarak ifade edilmiştir. Ancak Kamu Özel İş Birliği Uygulamalarının Muhasebe İşlemlerine ilişkin 45 sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Yap-İşlet-Devret modelinde varlık ve yükümlülük kayıtları" başlıklı 7'nci maddesinde yapımı tamamlanarak işletme süresi başlayan hizmet imtiyaz varlığının, 256 Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı'na borç; gelecekte elde edilmesi muhtemel vazgeçilen gelirin, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde gelir kaydedilecek kısmını 480 Hesabı'na, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmını ise 380 Hesabı'na alacak kaydedileceği hükme bağlanmıştır. İşletme süresinin başlangıcından itibaren ay sonlarında ilgili aya isabet eden vazgeçilen gelir tutarı 380 Hesabı'na borç, 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği düzenlenmiştir.

Mevzuat hükümlerinde de anlaşılabacağı üzere yap-işlet-devret modeli ile yapılan iş neticesinde gelecekte elde edilmesi muhtemel vazgeçilen gelirin 480 Hesabı'ndan kısa vadeli 380 Hesabına aktarılması, ay sonlarında ise 380 Hesabı'na borç, 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydedilerek muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresinin mali rapor ve tablolarının doğru ve güvenilir bilgi üretmesini teminen muhasebe işlemlerini dönemsellik ilkesini gözeterek gerçekleştirilmelidir.

BULGU 11: Gider Tahakkukları Hesaplarının Gerçek Durumu Yansıtmaması

Kamu İdaresi tarafından temin edilen krediler için ödenecek faizlerin muhasebeleştirilmesi işleminde, tahakkuk etmiş faiz yerine 381 ve 481 Gider Tahakkukları Hesapları'na kaydedildiği ve kayıtlara alındığı yılın faaliyet sonuçları hesabına doğrudan gider olarak kaydedildiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlar arasında sayılan "dönemsellik" kavramı ile kamu idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanacağı ve her dönemin faaliyet sonucunun diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Faiz giderleri ve faiz gelirleri" başlıklı 36'ncı maddesinde, kamu idarelerinin mali kuruluşlardan yaptıkları borçlanmalar dolayısıyla tahakkuk eden faizlerin ilgili oldukları dönemde gider yazılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 381 Gider Tahakkukları Hesabı'na dair "Hesabın Niteliği" başlıklı 289' uncu maddesinde; bu hesabın tahakkuk etmiş giderlerden kaynaklanan ancak gelecek aylarda ödenebilir duruma gelecek olan borçlar ile 481 Gider Tahakkukları Hesabı'nda kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 481 Gider Tahakkukları Hesabı'na dair "Hesabın Niteliği" başlıklı 338'inci maddesinde ise bu hesabın tahakkuk etmiş giderlerden kaynaklanan ancak içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemden sonraki dönemlerde ödenebilir duruma gelecek borçların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde Kamu İdarelerinin dönemsellik ilkesine uygun olarak faiz giderlerini ilgili oldukları dönemde gider yazacağı, tahakkuk etmiş olmakla birlikte ödemesinin daha sonra yapılacağı faiz giderinin ise vadesine göre 381 veya 481 Hesabı'na kaydetmek suretiyle giderleştirileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından İller Bankası ve diğer bankalar ile yapılan kredi sözleşmelerinde kredi geri ödemelerinin aylık periyotlar halinde olduğu, krediye ait ödeme planında gösterilen ve İdareye bildirilen toplam faiz tutarlarının, tahakkuk edip etmediğine bakılmaksızın 630 Giderler Hesabı'na borç ve 381 ile 481 Gider Tahakkukları Hesabı'na alacak kaydedilerek muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Dönemsellik ilkesine aykırı olarak yapılan kayıtlar Bilanço'da 381 Hesabı'nın 12.167.607,44 TL, 481 Hesabı'nın 1.514.637,77 TL, Faaliyet Sonuçları Tablosu'nda 630 Giderler Hesabı'nın ise 13.682.245,21 TL fazla görünmesine neden olmuştur.

Kamu idaresi cevabında, İdarece kullanılan kredilere ilişkin faiz ödemelerinin muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun olarak yapılacağı ifade edilmiştir.

İdarece, 381 ve 481 Gider Tahakkukları Hesaplarına, ilgili oldukları aylarda veya yıllarda işlemiş ve tahakkuk ettirilmiş faiz giderlerinden gelecek ay veya yıllarda ödenecek olan tutarların kaydedilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazlara İlişkin Hatalı İş ve İşlemlerin Bulunması

Kamu İdaresi mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin mevzuata aykırı işlemlere aşağıda yer verilmiştir.

A) Belediye Meclisinin Yetkilerinin Belediye Encümenine Devredilmesi

Kamu İdaresinde; 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediye meclisine verilen yetkilerin mevzuata aykırı olarak belediye encümenine devredildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun; “Belediye Meclisi” başlıklı 17’nci maddesinde belediye meclisinin belediyenin karar organı olduğu ve ilgili kanunlarda gösterilen usul ve esaslar çerçevesinde seçilmiş üyelerden oluştuğu, “Meclisin Görev ve Yetkileri” başlıklı 18’inci maddesinde belediye meclisinin görev ve yetkileri, “Encümenin Görev ve Yetkileri” başlıklı 34’üncü maddesinde ise belediye encümeninin görev ve yetkileri tahdidi olarak sayılmış böylece iki organın görev ve yetkileri ayrı ayrı düzenlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Yetki Devri” başlıklı 42’nci maddesinde; belediye başkanının görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebileceği düzenlenmiştir. Söz konusu kanunda bu düzenlemeden başka hiçbir maddede yetki devrine ilişkin düzenleme yapılmamıştır. Mevzuatın açıkça öngörmediği durumlarda yetki devrinin söz konusu olamayacağı yerleşik içtihatlar ve doktrinlerde kabul edilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde belediye meclisinin belediyenin karar organı olduğu, üyelerinin seçimle iş başına geldiği, yetkilerinin kanunda açıkça belirtildiği ve belediye meclisinin yetkilerinin devrine dair kanunlarda herhangi bir hüküm bulunmadığı görülmektedir.

Yapılan incelemede, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 18’inci maddesinin (e) bendinde belediye meclisine verilen taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar verme yetkisinin, belediye meclisinin 10.04.2019 tarih ve 30 No.lu kararı ile belediye encümenine devredildiği ve her yıl bu kararın yenilendiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, belediye meclisi yetkilerinin belediye encümenine devredilmesi uygulamasına son verildiği ve bundan sonraki taşınmaz işlemlerinin mevzuata uygun olarak yürütüleceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından Kanun'da belediye meclisine verilen görev yetkilerin başka bir organa devredilmemesi, doğrudan belediye meclisi tarafından kullanılması ve söz konusu meclis kararının iptal edilmesi gerekmektedir.

B) Kamu İdaresi Mülkiyetindeki İki Adet Taşınmaz Üzerinde Mevzuata Aykırı İrtifak Hakkı Tesis Edilmesi

Kamu idaresi mülkiyetinde bulunan iki adet taşınmaz üzerinde mevzuata aykırı olarak encümen kararıyla, süresiz ve ihale yapılmadan irtifak hakkı tesis edildiği görülmüştür.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Sınırlı Ayni Haklar" başlıklı ikinci kısmında üst hakkı irtifak hakkı olarak sayılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Meclisin Görev ve Yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin (e) bendinde; taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermenin belediye meclisine ait bir yetki olduğu düzenlenmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediyenin mülkiyetinde yer alan taşınmazların üzerinde irtifak hakkı tesis edilmesine karar verme yetkisinin belediye meclisine ait olduğu, irtifak hakkının 30 yılı geçemeyeceği ve bu karardan sonra gerçekleştirilecek işlemlerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda yer alan ihale usullerine tabi olduğu görülmektedir. Son olarak bu irtifak hakkının geçerli olabilmesi için tapu kütüğüne tescil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede;  lkiyeti belediyeye ait olan 2 adet taşınmaz üzerinde şahsın başvurusu üzerine encümeni kararı ile ihale yapılmadan süresiz ve ücretsiz irtifak hakkı verildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bundan sonraki süreçte söz konusu hatanın tekrarlanmayacağı ve konu ile ilgili gerekli işlemlerin başlatılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından mülkiyetinde bulunan taşınmazlar üzerinde tesis edilecek irtifak haklarına ilişkin kararın belediye meclisi tarafından alınması, 30 yılı geçmemesi, belediye encümeni tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale işlemlerinin yürütülmesi ve irtifak hakkının tapu kütüğüne tescil edilmesi gerekmektedir.

C) Kamu İdaresi Mülkiyetindeki Taşınmazların Vakıf ve Derneklere Tahsis Edilmesi

Kamu idaresine ait taşınmazlardan bazılarının mevzuata aykırı bir şekilde dernek ve vakıflara tahsis edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun ‘‘Taşınmaz Tahsisi’’ başlıklı 47’nci maddesi ile; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği ve tahsis edilen taşınmazların amacı dışında kullanılamayacağı hususu hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 75’inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; belediyelerin, kendilerine ait taşınmazları, aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edilebileceği ve bu taşınmazların aynı kuruluşlara kiraya verilebileceği ifade edilmiştir.

Anılan Kanun’un ‘‘Meclisin Görev ve Yetkileri’’ başlıklı 18’inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise; taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına karar vermenin belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen Kanun hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda; belediyelerin, meclis kararı ile mülkiyetlerindeki taşınmazları asli görev ve hizmetlerde

kullanmak üzere sadece kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceği, kamu kurum ve kuruluşları dışında dernek, vakıf ya da meslek kuruluşlarına taşınmaz tahsisi yapamayacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, mülkiyeti belediyeye ait olan bazı taşınmazların belediye meclisi kararı ile mevzuata aykırı olarak dernek ve vakıflara tahsis edildiği görülmüştür.

Ayrıca; 2016 yılında herhangi bir meclis veya encümen kararı olmadan (şifaen) işyerinin bir derneğe, 2015 yılında herhangi bir meclis veya encümen kararı olmadan (şifaen) iş yerinin bir derneğe kullandırıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, protokol süreleri göz önünde bulundurularak taşınmazların vakıf ve derneklerden geri alınması için gerekli işlemlerin başlatılacağı ifade edilmiştir.

Kamu idaresine ait taşınmazların yalnızca kamu kurumlarına mevzuata uygun bir şekilde tahsis edilmesi, özel hukuk tüzel kişilerine tahsis işlemi gerçekleştirilmemesi ve söz konusu tahsis işlemlerinin iptal edilmesi gerekmektedir.

D) Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Kiraya Verilmesi

Kamu İdaresine ait taşınmazların ihale yapılmadan doğrudan belediye encümeni kararı ile kiraya verildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; belediyeye ait taşınmazların mevzuata aykırı olarak ihale yapılmaksızın belediye encümeni kararı ile kiraya verildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, kira süresi biten taşınmazların ihale ile kiraya verildiği, bundan sonraki kiralama işlemlerinde mevzuata uyulacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda yer alan ihale usulleri kullanılarak kiraya verilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Vergi Usul Kanunu’na ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’a Göre İzlenmesi Gereken Yasal Süreçlerin Yerine Getirilmemesi

Kamu İdaresince gelirlere ilişkin olarak, izlenmesi gereken yasal süreçlerin tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

Kamu İdarelerinin alacaklarının tarh, tebliğ ve tahakkuk işlemlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK), takip ve tahsil işlemlerinin ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (AATUHK) hükümleri doğrultusunda yapmaları gerektiği belirlenmiştir.

AATUHK'nin sırasıyla 37, 55, 54, 60, 62, 64, 84, 90, 75, 76, 111, 114 ve 115’inci maddelerinde tahsilata ilişkin olarak idarelerce izlenmesi gereken kanuni süreçler belirtilmiştir. Bu maddelerde özetle aşağıda yer alan hususlar hüküm altına alınmıştır:

Öncelikle amme borçlusuna bir “ihbarname” düzenlenir ve ihbarname tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya 15 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir “ödeme emri” düzenlenerek tebliğ edilir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar 3 ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı, mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yaptığı takdirde ise 3 aydan 1 yıla kadar hapis ile cezalandırılacağı bildirilir.

Ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmamış ise “haciz varakası” düzenlenerek haciz işlemlerine başlanır. Bu kapsamda “mal varlığı araştırması” yapılır. Yapılan mal varlığı araştırmaları sonucunda adına trafik veya tapu sicil müdürlüklerinde araç ve/veya taşınmaz varlık tespit edilen yükümlüler hakkında, Kanun’un 84 ve 90’ıncı maddeleri uyarınca “satış işlemleri” nin başlatılması zorunludur.

Ancak yapılan mal varlığı araştırması sonucu, borçlunun mal varlığının olmadığına tespiti veya haczedilen malların alacağı karşılayamayacağının kesin olarak anlaşılması halinde borçlu aciz halinde sayılır. Bu durumda bir “aciz vesikası” düzenlenerek borçlunun mali durumunun zamanaşımı süresi içinde devamlı takip edilmesi gerekmektedir. Aciz Vesikası, 6183 sayılı AATUHK’nin 75’inci maddesinde düzenlenen “aciz fişi” nin İcra ve İflas Kanunu’ndaki karşılığıdır. Bununla, borçlu için yirmi yıl süreyle zamanaşımı işlemez (durur). Yani borç, yirmi yıl geçince zamanaşımına uğrar.

Yapılan tüm bu işlemler neticesinde hala borçlu borcunu ödemiyor veya borçluya ulaşamıyorsa artık idarenin yapması gereken, AATUHK'nin 110 ila 114'üncü maddelerde yazılı suçlar için alacaklı amme idaresinin o mahaldeki en büyük memuru (illerde vali, ilçelerde kaymakam) tarafından Cumhuriyet Savcılığına ihbar yükümlülüğünü yerine getirip bu alacakların artık Cumhuriyet Savcılığı tarafından takibini sağlamaktır.

AATUHK kapsamında takip edilecek olan bütün alacaklar için ödeme emri düzenlemek zorunludur. Aksi takdirde ödeme emri ile istenmeyen ve kesinleşmeyen bir kamu alacağının ilgisinden cebri icra yolu ile tahsili hukuken mümkün olamayacaktır. Ödeme emrinin kesinleşmesi ile cebri icra işlemlerine başlanması için ise haciz varakasının düzenlenmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte Kanun'da öngörülen satış işlemlerine zamanında başlanmaması ve komisyon kurulmaması halinde yapılan hacizler düşecektir. Haczin düşmesi ve zamanında kamu alacağının tahsil edilmemesi halinde ise idari, mali ve cezai yaptırımlar söz konusu olacaktır.

Yapılan incelemelerde, Kamu İdaresi tarafından alacaklara ilişkin AATUHK hükümlerinden sadece ödeme emri tebliğinin yapıldığı, bunun dışında “haciz varakası” düzenlenerek mevzuatta belirtilen sürecin işletilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, süreçle ilgili işlemlerde bundan böyle cebren takiple ilgili olarak ödeme emri tebliği sonrasında borcun ödenmemesi ve mal bildiriminde bulunulmaması durumunda haciz varakası düzenlenerek cebren takiple ilgili gerekli işlemler yapılarak takipli alacaklarda etkinlik sağlanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresince, gelirlerin tahsilatının sağlanması amacıyla mevzuatta belirtilen süreçlerin işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresi sınırları ve mücavir alanlar içindeki bazı iş yerleri için çevre temizlik vergisi (ÇTV) mükellefiyeti tesis ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun “Çevre Temizlik Vergisi” başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların

ÇTV'ye tabi olduğu, iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait ÇTV'nin maddede belirtilen tarife göre alınacağı, bu verginin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan aktif mükellef listesinde Kamu İdaresi sınırları içinde 7.505 aktif işletmenin kayıtlı olduğu, Kamu İdaresinden alınan ÇTV mükellef listesinde ise 3.603 adet mükellef beyanının bulunduğu dolayısıyla 3.902 adet iş yeri için ÇTV tahakkuk ettirilmediği ve bu sebeple Kamu İdaresinin önemli düzeyde gelir kaybına uğradığı tespit edilmiştir.

Bu bağlamda Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde bulunan dernek binaları ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını Belediyeden almayan iş kollarında faaliyet gösteren ve bununla birlikte belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan 488 adet işyerinde yapılan yoklamada ÇTV mükellefiyeti tesis edilmeyen 371 adet işyerinin olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilmeyen işyerlerine ilişkin mahallinde denetimlerin başlandığı ve sürdürüldüğü ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından ÇTV mükellefi iş yerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması için gerekli olan çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Eğlence Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresi sınırları içerisinde eğlence vergisine tabi faaliyet gösteren bazı işletmeler için mükellefiyet tesis edilmediği ve bu işletmeler adına eğlence vergisi tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Eğlence Vergisi" başlıklı Üçüncü Bölümü'nün 17'nci maddesinde; bu Kanun'un 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu, "Mükellef" başlıklı 18'inci maddesinde ise; verginin mükellefinin eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişiler olduğu düzenlenmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun eğlence vergisini düzenleyen üçüncü bölümünün 20'nci maddesinde verginin matrahı; biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde işin mahiyetine göre çalışılan her gün için bu Kanun'un 96'ncı maddesine göre tespit edilen miktar olarak tanımlanmış, 22'nci maddesinde verginin ödeme takvimi belirtilmiştir. Kanun'un 20'nci maddesinde sayılan yerler ile birlikte, bu maddede belirtilen "gibi" deyiimiyle, Kanun'da sayılmayan eğlence mekânlarının da vergiye tabi olacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin sınırları içerisinde faaliyetlerini devam ettiren ve biletle girme zorunluluğu bulunmayan; müşterek bahis faaliyetleri, gece kulübü, bar, canlı müzik işletmeleri, eğlence parkı, lunapark işletmeleri ve oyun makinelerinin işletilmesi alanlarında faaliyet gösterenlerden yola çıkılarak yapılan incelemelerde; Vergi Dairesi Müdürlüğünde kayıtlı ilgili alanlarda faaliyetleri bulunup eğlence vergisi mükellefi olmayan işyerlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, eğlence vergisi mükellefiyeti olmayan işyerlerinin mükellefiyet bilgisi olmaması nedeniyle sağlıklı bir değerlendirme yapılamadığı, bununla birlikte sahada yapılacak denetim ve yoklama çalışmalarıyla eğlence vergisi mükellefiyeti tesis edilmesi gereken yerlere ilişkin eğlence vergisinin tahakkuk ve tahsili için gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından eğlence vergisi mükellefiyeti tesis edilmesi gereken eğlence yerlerinin mükellefiyetlerinin sağlanması ve eğlence vergisinin tahakkuk ve tahsilinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Halde Bulunan İşyerlerinin Satışında Mevzuat Hükümlerine Aykırılıklar Bulunması

Halde bulunan işyerlerinin satışında mevzuat hükümlerine aykırı işlemler yapıldığı görülmüştür.

A) Halde Bulunan İşyerlerinin Tamamının Satışının Yapılması

Halde bulunan işyerlerinin tamamının mevzuata aykırı olarak satıldığı görülmüştür.

Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un "Toptancı Hallerindeki İşyerleri ile Pazar

Yerlerindeki Satış Yerlerinin İşletilmesi” başlıklı 11’inci maddesinde; belediye toptancı hallerindeki işyerlerinin, kiralama veya satış yoluyla işletilebileceğini ancak satılan işyeri sayısının o haldeki toplam işyeri sayısının yüzde ellisini geçemeyeceği belirtilmiştir.

Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde işyeri; toptancı hal yönetimince belirlenen ve malların üretici, üretici örgütü, komisyoncu ve tüccarlar tarafından toptancı halinde toptan olarak alım satımının yapıldığı yerler olarak belirtilmiştir.

Yönetmelik’in “Toptancı Halinin Kurulması ve Sınıflandırılması” başlıklı 5’inci maddesinin onikinci fıkrasında; toplam işyeri sayısı, 30 ila 100 olan toptancı halleri küçük, 101 ila 250 olan toptancı halleri orta, 251 ve üzeri olan toptancı halleri ise büyük toptancı hali olarak sınıflandırılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik’in “Toptancı Halinde Bulunması Gereken Hizmet Tesisleri ve Özellikleri” başlıklı 9’uncu maddesinde küçük, orta ve büyük toptancı hallerinde bulunması gereken tesisler belirtilmiştir. Buna göre orta ve büyük toptancı hallerinin projesinde küçük toptancı hallerinde bulunması gereken tesislere ek olarak laboratuvarlar, soğuk hava deposu ile tasnifleme ve ambalajlama tesislerinin de bulunması zorunlu olup, işyerlerinde faaliyet gösterenlerin üçte birinin yazılı talebi üzerine oluşturulması zaruri olduğu hükme bağlanmıştır. Bununla birlikte belirtilen tesislerin kurulması zorunluluğu; toptancı halinde işlem gören malların analizine, geçici olarak depolanmasına, tasniflenmesine veya ambalajlanmasına ilişkin hizmetlerin belirli süreli sözleşme veya protokoller ile toptancı halinin bulunduğu yerdeki gerçek veya tüzel kişiler eliyle yürütülebileceği bu durumda ilgili tesisleri kurulması zorunluluğunun aranmayacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi sınırları içerisinde yer alan hal projesinde orta ve büyük ölçekli hallerde yer alması zorunlu olan tesislerin bulunmadığı ve ilk hal projesinin 60 adet işyeri üzerinden yapıldığı dolayısıyla küçük toptancı hali ölçeğinde olduğu ve bu kapsamda satışı yapılabilecek işyeri sayısının en fazla 30 adet olabileceği görülmüştür. İdarece halin ilk projesinde yer almayan ve işyeri olarak değerlendirilemeyecek 60 adet demir depo tipi yapı hali hazırda bulunan işyerlerinin arkasına yaptırılmıştır. Bu yöntem ile işyeri sayısı 120 olarak değerlendirilmiş ve halin ilk projesinde yapılan 60 adet işyerinin tamamının satışı gerçekleştirilmiştir. Ancak daha sonra yaptırılan 60 adet depo tipi yapının işyeri olarak değerlendirilemeyeceği ayrıca bu depo tipi yapıların hali hazırda işyeri bulunanlar tarafından

depo olarak kullanıldığı görülmüştür. Dolayısıyla halde 60 adet işyeri olduğu ve tüm işyerlerinin satışının yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda yer alan hususlara ilişkin olarak İç Denetim Birimine görevlendirme yapıldığı ve bu doğrultuda hazırlanacak olan iç denetim raporu sonucunda gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından hal projesine uygun olarak yapıların muhafaza edilmesi ve mevzuat hükümleri doğrultusunda işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

B) Bir Kişiyi Dolaylı Olarak Birden Fazla İşyeri Satışının Yapılması

Halde bulunan işyerlerinden bazılarının bir kişiye dolaylı olarak birden fazla işyeri satışının yapıldığı görülmüştür.

Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 11'inci maddesinde; kiraladıkları veya satın aldıkları işyerlerini herhangi bir şekilde başkasına kullandıranların, doğrudan veya dolaylı olarak aynı toptancı halinde birden fazla işyeri kiraladığı veya satın aldığı anlaşılmanın kira sözleşmelerinin feshine ya da satış işlemlerinin veya tahsislerinin iptaline belediye encümenince karar verileceği belirtilmiştir.

Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik'in "Kiralama ve satış" başlıklı 28'inci maddesinde belediye toptancı halindeki işyerleri, kiralama veya satış yoluyla işletilebileceği ancak satılan işyeri sayısı, o haldeki toplam işyeri sayısının yüzde ellisini geçemeyeceği belirtilmiştir. Ayrıca aynı maddede toptancı halindeki işyerleri, üretici, üretici örgütü, komisyoncu veya tüccarlara kiralanabileceği ya da satılabileceği bununla birlikte aynı toptancı halinde/şubesinde bir kişiye doğrudan veya dolaylı olarak en fazla bir işyeri kiralanabileceği veya satılabileceği ayrıca işyerinin, adi şirketlere/ortaklıklara ya da birden fazla gerçek veya tüzel kişiye kiralanamayacağı veya satılamayacağı belirtilmiştir. Yönetmelik'in "İşyerinde Faaliyet Gösterenlerde Aranılacak Şartlar" başlıklı 29'uncu maddesinde toptancı halinde işyeri kiralanacak veya satılacak üreticilerde; Sebze veya meyve üreticisi olması, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde tutulan ilgili sistemlere kayıtlı olması, toptancı halinde işyeri kiralanacak veya satılacak üretici örgütlerinde; Vergi mükellefi olması ve toptancı halinde işyeri kiralanacak veya satılacak komisyoncu ve tüccarlarda; Sebze veya meyve toptan ticareti ile iştigal etmesi, İlgili meslek odasına kayıtlı olması ve vergi mükellefi olması şartlarının aranacağı belirtilmiştir. Yönetmelik'in "Kiralama

ve Satışın İptali” başlıklı 50’nci maddesinde, doğrudan veya dolaylı olarak aynı toptancı halinde birden fazla işyeri kiraladığı veya satın aldığı anlaşılanların kira sözleşmesinin feshine ya da satış işleminin iptaline belediye encümenince karar verileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, satışı yapılan işyerlerinden hem gerçek kişi olarak hem de sahibi/ortağı olduğu şirket aracılığı ile birden fazla işyeri satın alan kişiler bulunduğu görülmüştür. Sonuç olarak, Kanun’da bir kişiye doğrudan veya dolaylı olarak birden fazla işyeri satılamayacağı belirtilmesine rağmen bir kişiye dolaylı olarak birden fazla işyeri satışı yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda yer alan hususlara ilişkin olarak İç Denetim Birimine görevlendirme yapıldığı ve bu doğrultuda hazırlanacak olan iç denetim raporu sonucunda gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından mevzuat hükümlerine aykırı bir şekilde dolaylı olarak bir kişiye birden fazla işyeri satışı yapılan yerler tespit edilerek mevzuat hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

BULGU 6: İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresi sınırları içerisinde faaliyet gösteren bazı iş yerlerine ilişkin ilan ve reklam vergisi mükellefiyetinin tesis edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Konu” başlıklı 12’nci maddesinde; belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam için ilan ve reklam vergisine tabi olunacağı, “Mükellef ve Sorumlu” başlıklı 13’üncü maddesinde ise; ilan ve reklam vergisi mükellefinin, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olduğu, ayrıca ilan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenlerin, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmakla sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun’un “Tarife ve Nispet” başlıklı 15’inci maddesinde; dükkân, ticari ve sınai müesseseler ile serbest meslek erbaplarınca çeşitli yerlere asılan ve takılan levha, yazı, resim gibi her çeşit sabit ilan ve reklamlar ile ışıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamların metrekaresinden yıllık olarak alınabilecek taban ve tavan tutarlar belirlenmiştir.

Aynı Kanun'un "Vergi ve Harç Tarifelerinin Tespiti" başlıklı 96'ncı maddesinde; 15'inci maddede belirtilen vergi ve harç tarifelerinin Kanun'da belirlenen alt ve üst sınırları aşmamak üzere Cumhurbaşkanı tarafından tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren iş yerleri tarafından asılan tabela, levha, ışıklı tabela vb. aracılığıyla yapılan her çeşit ilan ve reklamlardan m² başına Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen tutarda ilan ve reklam vergisi alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan aktif mükellef listesinde Kamu İdaresi sınırları içinde 7.505 aktif işletmenin kayıtlı olduğu, ancak İdare tarafından ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilen 2.408 adet iş yerinin olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan incelemede, İdareden alınan ilan reklam vergisi mükellef listesinde avukat, mimar, mühendis, serbest muhasebeci mali müşavir ve muayenehane gibi yerlere herhangi bir mükellefiyet tesis edilmediği görülmüştür. İdare ile yapılan çalışmada belirtilen alanlarda faaliyet gösteren 488 adet işyeri için yapılan yoklamada 244 tanesinin ilan ve reklam vergisine tabi olduğu buna karşın herhangi bir mükellefiyet tesis edilmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, ilan ve reklam vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi noktasında etkin bir yoklama ve takip mekanizması oluşturularak ilan ve reklam vergisi tahakkuk ve tahsilatında etkinliğin artırılmasına azami özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından İlan ve reklam vergisi gelirlerinin olması gerekenden daha düşük kaldığı, söz konusu vergi kaynağının daha verimli bir şekilde kullanılması gerektiği ve bundan sonraki süreçte ilan ve reklam vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi noktasında etkin bir yoklama ve takip mekanizması oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 7: Kamu İdaresi Taşınmazlarının İşgaliye ile Kullandırılması

Kamu İdaresine ait 38 adet taşınmazın ihale suretiyle kiralanması usulü yerine işgaliye alınarak kullandırıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği hükme bağlanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Meclisinin Görev ve Yetkileri” başlıklı 18’inci maddesinin (e) bendinde belediye meclisinin görev ve yetkileri, taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek olarak tanımlanmıştır.

Aynı Kanun’un “Encümeninin Görev ve Yetkileri” başlıklı 34’üncü maddesinin (g) bendinde ise taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek belediye encümeninin görev ve yetkileri olarak tanımlanmıştır.

Anılan mevzuat hükümlerine göre, taşınmazların 3 yıla kadar belediye encümeni kararıyla ihale edilerek kiraya verilmesi mümkündür. 3 yılı aşan kiralamalarda ise belediye meclisinin kararı gereklidir.

2886 sayılı Kanun hükümleri uyarınca da kiralama işlemlerinin ihale usulleri ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Kira süresi biten taşınmazlar için yeniden kiralama ihalesine çıkılması ise 2886 sayılı Kanun’un özü gereğidir. Zira kamu taşınmazlarının kiralama dışında başkaca bir şekilde kullandırılmasına ilişkin herhangi bir düzenleme 2886 sayılı Kanun’da yer almamaktadır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin mülkiyetinde bulunan 38 adet taşınmazın (çay ocağı, büfe, lokanta vs.) ihale yapılmaksızın sözleşme ile işgaliye karşılığı kullandırıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, belediye mülkiyetinde olan tüm işyerleri için kira sözleşmesi düzenlendiği, bulguya konu edilen yerlerin halkın ortak kullanım alanlarında işgaliye olarak verilen yerler olduğu ve söz konusu yerlerin Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale yoluyla verilecek mülkiyeti belediyeye ait taşınmaz kapsamında olmadığından encümen kararı ile verildiği ifade edilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekirse Belediye Kanunu’nun “Belediye tasarrufundaki yerler” başlıklı 79’uncu maddesinde; belediye sınırları içinde bulunan ve sahipsiz arazi niteliğinde olan seyrangâh, harman yeri, koruluk, dinlenme yerleri, meydanlar, bataklık, çöp döküm sahaları, yıkılmış kale ve kulelerin arsaları ve enkazı ve benzeri yerlerin belediyenin tasarrufu altında olduğu ifade edilmiş olup ayrıca söz konusu taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların

Kaydına İlişkin Yönetmelik gereğince "Orta Malları" ve "Genel Hizmet Alanları" başlıkları altında kayıt altına alınması gerektiği yine anılan Yönetmelik hükümlerinde belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden kıyas yapıldığı takdirde belediye tasarrufu altındaki yerlerin 5393 sayılı Kanun kapsamındaki belediye taşınmazları ile aynı hukuki statüde bulundukları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla işgal harcı tahakkuk ettirilerek üçüncü kişilere kullandırılan belediyenin tasarrufu altındaki taşınmazların da Devlet İhale Kanunu kapsamında olduğu konusunda şüphe bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından işgaliye sözleşmesi ile kullandırılan 38 adet taşınmazın kiralama işlemlerinin 2886 sayılı Kanun'daki ihale usulleri ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

Kamu İdaresinin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; "Geçiş Hakkı", "Geçiş Hakkı Sağlayıcısı" ve "İşletmeci" tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasında; "Geçiş Hakkının Kapsamı" belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmî Gazete'de "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır.

Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak

üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi'nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifiede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretinin Kamu İdaresi tarafından takip ve tahsilatının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, İdarece 2021 yılı içerisinde Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile geçiş hakkı sözleşmesi imzalandığı, sözleşme ile 2013-2021 yılları geçiş hakkı bedellerinin hesaplandığı ve Fen İşleri Müdürlüğü tarafından Mali Hizmetler Müdürlüğüne geçiş hakkı bedellerinin tahsili, takibi ve muhasebe işlemlerinin gerçekleştirilmesi yönünde bilgi verildiği, bu doğrultuda geçiş hakkı bedellerinin tahakkuk ve tahsilat işlemleri sözleşme çerçevesinde gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

Buna karşın, Kamu İdaresinin 2024 yılı muhasebe kayıtlarında geçiş ücretlerine ilişkin herhangi bir gelir kaydı bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından geçiş hakkı ücretinin takip ve tahsilinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 9: Yapı Kayıt Belgesi İptal Edilen Yapıların Kontrol Edilmemesi ve Yaptırımların Uygulanmaması

İdare sınırları içerisinde bulunan ve imar mevzuatına aykırı bir şekilde Yapı Kayıt Belgesi aldığı tespit edilen ve Yapı Kayıt Belgeleri iptal edilen yapılara, imar mevzuatında yer alan yaptırım hükümlerinin uygulanmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'na 7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 16'ncı maddesiyle eklenen geçici 16'ncı madde ile afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla,

31.12.2017 tarihinden önce yapılmış yapılara, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve yetkilendireceği kurum ve kuruluşlara 31.10.2018 tarihine kadar başvurulması, maddedeki şartların yerine getirilmesi ve 31.12.2018 tarihine kadar kayıt bedelinin ödenmesi halinde Yapı Kayıt Belgesi verilebileceği, başvuruya konu yapının ve arsasının mülkiyet durumu, yapı sınıf ve grubu ve diğer hususların Yapı Kayıt Sistemine yapı sahibinin beyanına göre kaydedileceği, Yapı Kayıt Belgesinin yapının kullanım amacına yönelik olduğu ve bu belgeyi alan yapılara talep halinde ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu da dikkate alınarak geçici olarak su, elektrik ve doğalgaz bağlanabileceği, Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarla ilgili bu Kanun uyarınca daha önce alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezalarının iptal edileceği, Yapı Kayıt Belgesinin yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar geçerli olacağı, Yapı Kayıt Belgesi düzenlenen yapıların yenilenmesi durumunda yürürlükte olan imar mevzuatı hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

3194 sayılı Kanun'un "Yapı Ruhsatı" başlıklı 21'inci maddesinde, aynı Kanun'un 26'ncı maddesinde gösterilen istisnalar hariç her türlü inşaat yapımının ilgisine göre belediye veya valiliklerden alınacak yapı ruhsatına tabi olduğu, "Ruhsatsız veya Ruhsat ve Eklerine Aykırı Olarak Başlanan Yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde, istisnalar dışında ruhsat alınmadan yapıya başlanması, kaçak yahut ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapılması durumunda mevcut yapının yerel idarelerce yıktırılacağı, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapıların Bakanlıkça yıkılabileceği, "İdari Müeyyideler" başlıklı 42'nci maddesinde, imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde idare encümenince sorumlular hakkında idari para cezası uygulanacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine istinaden 06.06.2018 tarih ve 30443 sayılı Resmî Gazete'de Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. İlgili Usul ve Esaslar'da, Kanun maddesinin uygulanmasına ilişkin açıklamalar yapılmış, "Yapı Kayıt Belgesi Düzenlenmeyecek Yapılar" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasında hangi yapılara Yapı Kayıt Belgesi düzenlenmeyeceği sayılmış, ikinci fıkrasında ise Yapı Kayıt Belgesi düzenlenmeyecek yapılar için belge düzenlendiğinin tespit edilmesi halinde Yapı Kayıt Belgesinin iptal edileceği ve buna bağlı hakların geri alınacağı belirtilmiştir. Aynı Usul ve Esaslar'ın "Denetim" başlıklı 10'uncu maddesi ile Yapı

Kayıt Belgesi verilmesine ilişkin iş ve işlemlerin denetimi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına verilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden, 31.12.2017 tarihinden önce inşa edilen yapılardan ruhsatsız yapılar ile ruhsat ve eklerine aykırı yapılara, yapı sahiplerinin beyanı üzerine ve yapı kayıt bedeli ödenmesi halinde yapıların kullanım amacına yönelik olarak yapılacak araştırmalar neticesinde Yapı Kayıt Belgesi verilebileceği, Yapı Kayıt Belgesi düzenlenen yapılardan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yapılan denetimler sonucunda Yapı Kayıt Belgesi verilmesinin uygun olmadığına ilişkin tespitin yapılması durumunda belgenin iptal edileceği, Yapı Kayıt Belgesi iptal edilen ve hukuksal dayanağı kalmayan yapıların yıkılarak bu yapıların sahiplerine idari para cezası verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Amasya İl Müdürlüğünden Amasya ili sınırları içerisinde imar barışından faydalanan ve yapı kayıt belgesi iptal edilenlerin listesi alınmıştır. Yapılan incelemede, alınan listede 28 tane yapı kayıt belgesinin iptal edildiği, iptal edilen yapı kayıt belgelerinden 16 tanesinin 31.12.2017 tarihinden sonra yapıldığı için, 5 tanesi mahkeme kararı üzerine, 3 tanesinin yıkılarak yeniden yapıldığının tespiti üzerine, 2 tanesinin bina niteliği taşımadığı gerekçesiyle, 1 tanesinin üçüncü şahıslara ait özel mülkiyet için başvuru yapıldığı için ve 1 tanesinde ise bina bulunmadığı gerekçesiyle iptal edildiği görülmüştür. İlgili yapılara ilişkin İdarece bir yaptırım uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, iptal edilen yapı kayıt belgeleri ile ilgili evrakların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü sorumluluğunda bulunduğu, İdareye resmi yazı ile bildirilen ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde işlem yapılması istenen dosyalarla ilgili gerekli inceleme ve araştırma yapıldıktan sonra mevzuat hükümleri çerçevesinde işlemlerin devam etmekte olduğu, bununla birlikte, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünce Kamu İdaresi mücavir alan sınırları içerisinde iptal edilen Yapı Kayıt Belgelerinin güncel listesinin Belediyeye ulaşması halinde sorumluluk alanı içerisindeki yerlerin takibinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Amasya İl Müdürlüğünden Amasya ili sınırları içerisinde imar barışından faydalanan ve yapı kayıt belgesi iptal edilenlerin listesi alınmış olup 28 tane yapı kayıt belgesinin iptal edildiği ve ilgili iptal kararının da İdareye bildirildiği buna karşın yapılara ilişkin İdarece bir yaptırım uygulanmamıştır.

Kentleşme konusunda 3194 sayılı İmar Kanunu ile belediyelere önemli görev ve sorumluluklar yüklenmiş olup düzenli kentleşmenin sağlanabilmesi için 3194 sayılı İmar Kanunu mevzuatında yer alan yaptırım hükümlerinin Kamu İdaresi tarafından uygulanması gerekmektedir.

BULGU 10: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması

Belediye sınırları içerisinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette bulunan işletmelerin bulunduğu ve buna bağlı olarak Kamu İdaresinin gelir kaybına uğradığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinde, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek ve gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “İş Yeri Açma İzni Harcı” başlıklı 81’inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılması işleminin iş yeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

3572 sayılı İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun’un 3’üncü maddesinin (b) bendinde, belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm iş yerleri ve işletmelere belediyelerinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır. Kanun’un 2’nci maddesinde ise bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı işyerleri açıklanmıştır.

İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin (a) bendi ile ruhsat vermeye yetkili idarenin tanımı yapılmış, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyenin yetkili idare olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan aktif mükellef listesinde Kamu İdaresi sınırları içinde 2023 ve 2024 yıllarında faaliyete başlayan ve belediyeden ruhsat alması gereken işyeri sayısının 820 olduğu, bu işyerlerinden 268 tanesinin belediyeden ruhsat almasına karşın 552 tanesinin İdareden ruhsat alması gerekmesine rağmen ruhsat almadan faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, İdare sınırları içerisinde ruhsatsız faaliyet yürüten işletmelere yönelik saha çalışmalarının yapılarak ruhsatsız işyerlerine ilişkin mevzuat hükümleri doğrultusunda çalışmaların yapıldığı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından diğer kurumlar ve Belediyenin ilgili birimleriyle koordineli bir çalışma yürütülmesi, denetim ve kontrol sisteminin iyileştirilmesi ve ruhsat almadan faaliyette bulunan iş yerleri hakkında gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 11: Kiralarını Süresinde Ödemeyen Kiracılara Yönelik Gerekli İşlemlerin Yapılmaması

Kira ödeme yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen kiracılarının sözleşmelerinin feshedilmediği ve bunların ihale yasaklısı yapılması için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bildirimde bulunulmadığı görülmüştür.

2886 sayılı Kanun'un “Müteahhit veya Müşterinin Sözleşmenin Bozulmasına Neden Olması” başlıklı 62'nci maddesinde; sözleşme yapıldıktan sonra 63'üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatın gelir kaydedileceği ve sözleşmenin feshedilerek hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği, gelir kaydedilen kesin teminatın, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilmeyeceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un “İdarelerce İhalelere Katılmaktan Geçici Yasaklama” başlıklı 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verileceği ve bu kararların Resmi Gazete'de ilan ettirileceği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işleneceği; beşinci fıkrasında ise, ihaleyi yapan idarelerin, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili bakanlığa bildirmekle yükümlü olduğu hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; kira sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen kiracının Kanun'un 62'nci maddesine göre kesin teminatının gelir kaydedilerek sözleşmesinin genel hükümlere göre tasfiye edileceği, diğer yandan taahhüdün yerine getirilmemesi nedeniyle 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre ihale yasaklısı yapılması için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bildirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, 2886 sayılı Kanun'a göre kiraya verilen 230 adet taşınmazdan 56 adet kiracının kira ödeme yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmediği; ancak söz konusu kiracıların sözleşmelerinin İdarece feshedilmediği ve ihale yasaklısı yapılması için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bildirimde bulunulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguya konu olan kiracılara ilişkin kiralama işlemlerinin belediye encümen kararı ile yapıldığı bu nedenle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 62 ve 63'ncü maddelerinde yer alan hükümlerin uygulanmadığı belirtilmişse de belediye encümeni kararı ile yapılan kiralamalarda da 2886 sayılı Kanun'un uygulanacağı açıktır. İdarece bundan sonra yapılacak kiralamalarda sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yükümlülüklerini yerine getirmeyen kiracılar hakkında 2886 sayılı Kanun'un 62 ve 63'üncü maddelerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından sözleşme ve şartname hükümleri çerçevesinde kira ödeme yükümlülüklerini ifa etmeyen kiracıların sözleşmelerinin feshi ve ihale yasaklısı yapılmaları için ilgili Bakanlığa bildirimleri gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 12: Otopark Yönetmeliği Uyarınca Alınan Otopark Bedellerinin Yeniden Değerleme Oranında Artırılmaması ve Otopark Bedellerinden Gecikme Zammı Alınmaması

Kamu İdaresince otopark payı bedellerinin mevzuat doğrultusunda yeniden değerlendirme oranında artış yapılmadığı ve vadesinden sonra tahsil edilen otopark bedellerine gecikme zammı işletilmediği görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Gecikme Zammı, Nispet ve Hesabı" başlıklı 51'inci maddesinde Amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı Cumhurbaşkanı

Kararı ile belirlenen oranında gecikme zammı tatbik olunacağı ve ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesap edileceği belirtilmiştir.

Otopark Yönetmeliği'nin "Otopark Bedelinin Tespit, Tahakkuk ve Tahsili" başlıklı 12'nci maddesinde, Otopark bedelinin %25'i yapı ruhsatı verilmesi sırasında nakden, bakiyesi ise yapı kullanma izni verilmeden önce tamamlanmak kaydı ile en çok otuz altı ay içinde altı eşit taksitte ve kalan taksitlerin her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle tahsil edileceği belirtilmiştir. Yeniden değerlendirme oranında artış yapılmasının gerektiğine dair değişikliğin 16.06.2022 tarihinde eklendiği dolayısıyla bu tarihten sonraki taksitlerin yeniden değerlendirme oranında artırılarak tahsil edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresince Otopark Yönetmeliğine göre tahsil edilen otopark bedellerinde yapılan taksitlendirmede sonraki yıllara sarkan taksitlerin yeniden değerlendirme oranında artırılmadığı, bununla birlikte son ödeme tarihi geçen taksitlere gecikme zammının uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Otopark Yönetmeliği uyarınca alınan otopark bedellerine ilişkin düzeltmelerinin gerçekleştirildiğinin ifade edilmesine rağmen ek belgelerden düzeltme işlemlerinin yapıldığı anlaşılamamaktadır. Cevapta bundan sonraki süreçte taksitlendirilen otopark bedelleri üzerinden yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak tahakkuk işlemlerinin yapılarak süresinde ödenmeyen otopark bedellerine gecikme zammı hesaplama işlemlerinin gerçekleştirileceği, otopark bedelleriyle ilgili olarak müteakip dönemlerde hatalı ve eksik uygulamalara mahal verilmeyeceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından otopark bedellerine ait tahakkuklardan sonraki yıllarda ödenecek olanların her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılarak tahsilatının sağlanması ve vade tarihinden sonra tahsil edilen taksitlere ilişkin gecikme zammının işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Ruhsatsız Yapılara Yaptırımların Uygulanmaması

Kamu İdaresince elektrik bağlantısı yapılması maksadıyla İdareye başvuran ruhsatsız yapılara imar mevzuatında yer alan yaptırım hükümlerinin uygulanmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Yapı" başlıklı 20'nci maddesinde, yapı; kişi ve kuruluşlarca imar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabilir denilmektedir.

Kanun'un "Yapı Ruhsatiyesi" başlıklı 21'inci maddesinde Kanun kapsamına giren bütün yapılar için belediye veya valiliklerden yapı ruhsatiyesinin alınması mecburi olduğu düzenlenmiştir. Aynı Kanun'un "Ruhsat alma şartları" başlıklı 22'nci maddesinde ise yapı ruhsatı almak için belediye, valilik bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edileceği; dilekçeye tapu, mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Kanun'un "Kullanma izni alınmamış yapılar" başlıklı 31'nci maddesinde; İnşaatın bitme gününü, kullanma izninin verildiği tarih olarak belirlemiş ve kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılarda izin alınıncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalandırılmayacağını, ancak kullanma izni alan bağımsız bölümlerin bu hizmetlerden istifade ettirilebileceğini belirlemiştir. Kanun'un "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı tespit edilen yapının mühürleneceği ve yapı sahibinin en çok bir ay içerisinde ruhsat alarak mührün kaldırılması için ilgili idareye başvuracağı aksi halde ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılacağı ve masrafı yapı sahibinden tahsil edileceği belirtilmiştir. Ayrıca, idare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği tespit edilen yapıların ruhsatı bir aylık süre beklenmeden iptal edileceği ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında ilgili yıkım işlemlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'nci maddesinde Belediyelere Kanunların verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarma, belediye yasakları koyma ve uygulama ve kanunlarda belirtilen cezaları verme yetkisi verilmiştir.

Kamu İdaresince 5393 sayılı Belediye Kanunu'na dayanılarak çıkarılan İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin "Müdürlüğün görevleri" başlıklı 7'nci maddesinde; ruhsatsız yapılan kaçak inşaatların, gecekonduların ruhsat ve eklerine aykırı yapılan yapıları tespit ederek zabıt tutmak ve bu tür yapılar hakkında İmar Kanunu hükümleri gereğince karar alınmak üzere Encümene havalesini sağlamak, görevleri belirlenmiştir.

Mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde yapı kullanma izin belgesi olmayan yapıların elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlandırılmayacağı, yapı ruhsatı olmadan veya yapı ruhsatı eklerine aykırı yapılan yapıların tespit edilmesi halinde ilgili yapının mühürlenmesi gerektiği, yapı sahibinin en çok bir ay içerisinde ruhsat alarak mührün kaldırılması için ilgili idareye başvuracağı aksi halde ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni

veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılacağı ve masrafı yapı sahibinden tahsil edileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresince, yapı ruhsatı alınmadan inşaatına başlanan yapılara yapı sahibinin talebi üzerine elektrik bağlantısının yapılabilmesi için resmi yazı verildiği tespit edilmiştir. İlgili yazının içeriğinde söz konusu yapının yapı ruhsatına tabi olmadığı, fen ve sanat kurallarına uygun yapıldığı, elektrik bağlantısının yapılmasında herhangi bir sakınca bulunmadığı ifade edilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, İdarece tespit edilen ruhsatsız yapılara ilişkin 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uyarınca işlemlerin yapıldığı ifade edilmektedir.

Buna karşın, İdarece yapı ruhsatı alınmadan inşaatına başlanan yapılara yapı sahibinin talebi üzerine elektrik bağlantısının yapılabilmesi için resmi yazı verildiği dolayısıyla ruhsatsız yapıların tespitinin yapıldığı buna rağmen mevzuat hükümleri doğrultusunda herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından tespit edilen ruhsatsız yapılan kaçak inşaatların tespit edilerek bu tür yapılar hakkında İmar Kanunu hükümleri gereğince idari işlemin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Taşınır İşlemlerinin Yönetmelik Hükümlerine Uygun Olarak Gerçekleştirilmemesi

Belediyeye ait taşınırlar için yapılan işlemlerde Taşınır Mal Yönetmeliği ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne aykırı uygulamaların bulunduğu görülmüştür.

A) Taşınırlara İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması

İdarece 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı'na kaydedilecek bir mal veya malzeme satın alındığında, taşınır giriş kaydı yapıldığı, fakat tüketim yapılmadan taşınır kayıtlarından çıkışının yapıldığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelik'te belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumlu olduğu, taşınır mal yönetim

hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getireceği belirtilmiştir.

Söz konusu Yönetmeliğin “Kayıt Zamanı, Kayıt Değeri ve Değer Tespit Komisyonu” başlıklı 13’üncü maddesinin birinci fıkrasında taşınırın, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşınırın ölümü gibi yok olma hallerinde çıkış kaydedileceği düzenlenmiştir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise giriş ve çıkış kayıtlarının taşınır işlem fişine dayanılarak yapılacağı belirtilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin Stoklar Hesabı’na ilişkin açıklamaların yer aldığı 114’üncü maddesinde; stokların çıkışı ve muhtelif harcama birimlerinin ambarları arasındaki devir işlemlerinin ilgili harcama birimince düzenlenen taşınır işlem fişleri ile muhasebe birimine bildirileceği ve hesaplara kaydedileceği, ancak 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı’nda izlenen tüketim malzemelerinden kullanılmış olanların muhasebeleştirme işlemlerinin kullanıma ilişkin taşınır işlem fişleri yerine üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede taşınır işlem fişlerindeki çıkışları gösteren onaylı bir liste ile en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebeleştirilmesinin zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik’in 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı’nın niteliğini açıklayan 115’inci maddesinde; kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, mamul, ticari mal gibi faaliyet dönemi içinde tüketilecek varlıkların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı, 116’ncı maddesinde; satın alınan ilk madde ve malzemelerin ilk olarak maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedileceği; tüketilmek amacıyla ilgili birimlere verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin ise bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabı’na borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Buna göre, idarece satın alınan tüketim malzemeleri, 150 Hesabı’na borç kaydedilecek ve ambara alınacaktır. Daha sonra bu malzemeler ilgili birimlere kullanılmak üzere verildikçe, 150 Hesabı’na alacak kaydı yapılarak, kullanılan malzemelerin taşınır kayıtlarından düşülmesi sağlanacaktır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin gerçekleştirdiği mal alımlarına ilişkin taşınır işlem fişlerinde giriş ve çıkış kayıtlarının aynı gün yapılarak bu malzemeler tüketilmeden kayıtlardan düşüldüğü görülmüştür. Bu durum yıl sonunda birim ambarlarında yer alan fiili miktarlar ile kayıtların uyuşmamasına neden olabilecektir.

Kamu İdaresi cevabında, konu ile ilgili tüm birimlere yazılı uyarı yapıldığı ve taşınır kayıtlardan çıkışının tüketime bağlı olarak yapılacağı, işlemlerin yönetmelik hükümlerine uygun hale getirileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından taşınır kayıtlarının fiilen tüketime verilmeden toplu olarak hesaplardan çıkarılması Yönetmelik hükümlerine uygun olmadığı gibi denetim ve kontrole engel olabileceği değerlendirilmektedir.

B) Taşınır İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Kamu İdaresinin taşınır hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkları için yapılan değer artırıcı harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmeden, doğrudan 630 Giderler Hesabı'nda muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna dair "Hesap Grubuna İlişkin İşlemler" başlıklı 187'nci maddesinde; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi ve amortisman hesaplamasında dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

Konuya ilişkin olarak çıkarılan 47 sıra numaralı (no.lu) Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde ise dayanıklı taşınır her biri için 14.000 TL'yi aşan harcamalar, değer artırıcı harcamalar olarak belirlenmiş olup anılan tutarı aşan harcamaların varlığın değerine eklenerek muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Söz konusu limitlerin gerektiğinde Hazine ve Maliye Bakanlığınca güncellenerek duyurulacağı da hükme bağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü 2023 yılında yetkisini kullanarak taşınır için belirlenmiş olan limiti 52.000 TL olarak belirlemiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; dayanıklı taşınır hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkların değerini artıran ve tutarı 52.000,00 TL'yi aşan harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmesi ve bu duran varlıklar için

ayrılan amortisman tutarlarının, söz konusu duran varlığın yenilenen değeri üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, dayanıklı taşınırlara ilişkin değer artırıcı nitelikteki toplam 2.157.229,69 TL tadilat ve onarım harcamalarının söz konusu varlıkların maliyet bedeline eklenmek suretiyle aktifleştirilmeden doğrudan gider hesapları ile muhasebe kayıtlarına alındığı tespit edilmiştir.

Dayanıklı taşınırlara yapılan harcamalarının taşınırların maliyet bedeline eklenmemesi Bilanço'da 254 Taşıtlar Hesabı'nın 2.157.229,69 TL eksik, Faaliyet Sonuçları Tablosu'nda 630 Giderler Hesabı'nın ise 2.157.229,69 TL fazla görünmesine neden olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında, konu ile ilgili tüm birimlere yazılı uyarı yapıldığı ve söz konusu limitler dikkate alınarak taşınır hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıklar için yapılacak değer artırıcı harcamaların gider hesapları yerine maddi duran varlıkların değerine eklenmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından muhasebe kayıtlarının daha açık ve anlaşılabilir olması, yapılan harcamaların ilgili bulunduğu hesaba kaydı ile mümkün olduğundan maddi duran varlıklar için yapılan limit üzerindeki harcamaların ilgili maddi duran varlık bedeline eklenmesi gerekmektedir.

BULGU 15: Diğer Kamu İdarelerine Yapılan Geçici Taşınır Tahsislerin Mevzuatta Öngörülen Süreyi Aşması

Kamu İdaresi tarafından diğer kamu kurumlarına gerçekleştirilen tahsis işlemlerinin mevzuatta öngörülen süreyi aşmasına rağmen sonlandırılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınır ve Taşınmaz İşlemleri" başlıklı 44'üncü maddesinde; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisilin tahsil ve takibinde izlenecek yöntemin, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususların ilgili kanunlarında düzenleneceği belirtilmiştir. Maddenin devamında; bu malların kaydı ile taşınırların muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usûl ve esasların, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan yönetmeliklerle belirleneceği düzenlenmiştir.

10.10.2024 tarih ve 32688 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Kamu İdareleri Arasında Bedelsiz Devir ve Geçici Tahsis” başlıklı 31’inci maddesinin üçüncü fıkrasında ihtiyaç fazlası taşınırın, bu taşınıra ihtiyaç duyan diğer kamu idarelerine geçici tahsisine ilişkin usul ve esasların Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği düzenlenmiştir.

Taşınırın Geçici Tahsisi konulu ve 32 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin “Geçici Tahsis ve Tahsis Şartları” başlıklı 3’üncü bölümünde taşınırın tahsisinin, idarenin geçici olarak ortaya çıkan ihtiyaçları için ve sadece ihtiyaç süresiyle sınırlı olarak yapılacağı düzenlenmiştir. Bölümün devamında; dozer, vinç, grayder, kepçe, asfaltlama ve betonlama makineleri, kaya kamyonları, yükleyiciler, transpalet, beko-loder, traktör, çöp kamyonu, arazöz ve itfaiye aracı gibi iş makineleri, sondaj makineleri ve bunların ekipmanları altı ay süre ile, diğer dayanıklı taşınırın ise ihtiyaç süresi aşılmamak kaydıyla üç ay süre ile geçici tahsisinin yapılabileceği, bu sürelerin zorunlu hallerde sınırlı ve bir defaya mahsus uzatılabileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; taşınırın idareler arasında geçici tahsisinin, ihtiyaç durumunda ve dozer, vinç, grayder, kepçe, asfaltlama ve betonlama makineleri, kaya kamyonları, yükleyiciler, transpalet, beko-loder, traktör, çöp kamyonu, arazöz ve itfaiye aracı gibi iş makineleri, sondaj makineleri ve bunların ekipmanları için altı ay süre ile diğer taşınır için üç ay süre ile sınırlı yapılabileceği görülmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından diğer kamu idarelerine mevzuatta belirtilen süreleri aşacak şekilde taşınır tahsis edildiği tespit edilmiştir. Söz konusu tahsislere ilişkin ayrıntılı bilgi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: Diğer Kurumlara Tahsis Edilen Taşınır

Plaka No	Model	Model Yılı	Tahsis Edildiği Kurum	Tahsis Edildiği Tarih
05 EU 305	Çöp Aracı	2010	Gümüşhacıköy Belediyesi	2021
05 AV 337	Yol Süpürge Aracı	2010	Sivas Güneykaya Belediyesi	2022
05 AH 772	Sulama Aracı	1985	Giresun Duroğlu Belediyesi	2023

Kamu İdaresi cevabında, 05 AV 337 ve 05 AH 772 plakalı araçların İdarece teslim alındığı, 05 EU 305 plakalı aracın iadesi için ise ilgili İdare ile gerekli yazışmalara başlandığı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından mevzuatta öngörülen tahsis süresi dolan araçların tahsis işlemlerinin iptal edilerek İdare bünyesine alınması ve bundan sonraki geçici taşınır tahsislerinin ihtiyaç ve yasal süre ile sınırlı olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödenegin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Kamu İdaresi tarafından doğrudan temin yöntemi ile yapılan mal ve hizmet alımı harcamalarının, bu amaçla bütçeye konulan ödeneklerin %10'unu aşmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (1) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde; Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarını dikkate alacağı, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendinde parasal limitleri belirlenen işler için yapacakları harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu aşmamalı, aşacak kısım için ise Kamu İhale Kurulundan onay alınmalıdır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin 2024 yılı bütçesinde mal alımı için %10 sınırı 11.871.500,00 TL, hizmet alımları için %10 sınırı 97.369.700,00 TL olmasına rağmen; Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında mal alımları için yapılan toplam harcamanın 45.767.957,76 TL, hizmet alımları için yapılan toplam harcamanın 120.635.648,85 TL olduğu görülmüştür. Bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun aşıldığı ve söz konusu durum için Kamu İhale Kurulundan herhangi bir uygun görüşü alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, parasal limitler dahilinde yapılan alımların bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin % 10'unu aşmamasına dikkat edileceği, ödeneklerin %10'unun aşılması durumunda ise Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından işlemlerin ihale mevzuatına uygun yürütülebilmesi için doğrudan temin ve pazarlık usulü kapsamında parasal limitler dahilinde yapılacak harcamalarda %10 sınırının dikkate alınması, sınırın aşılabacağı durumlarda ise Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınarak işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 17: Muhtelif İhtiyaçların Kısımlara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanması

Kamu İdaresi tarafından aynı ihale konusu iş içerisinde yer alabilecek alımların, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen temel ihale usulü olan açık ihale usulü ile ihale edilmesi gerekirken kısımlara bölünmek suretiyle doğrudan temin (22/d) yöntemi ile gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği ve yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu vurgulanmıştır.

Anılan Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 2024 yılı için 622.756,00 TL, diğer idarelerin 207.453 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlarının ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği hükme bağlanmıştır.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal Limitler Kapsamında Yapılacak Alımlar ile Temsil Ağırlama Faaliyetleri Kapsamında Yapılacak Alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinin birinci fıkrasında Kurum tarafından her yıl güncellenen parasal limitleri aşmayan mal ve hizmet alımları ve yapım işleri ile temsil ağırlama faaliyetleri için yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin mal ve hizmet alımları Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılabileceği; dördüncü fıkrasında ise Kanun'un 18'inci maddesinde öngörülen ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçlar, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım veya gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından, birbirine yakın tarihlerde ve aynı ihale içerisinde karşılanabilecek ihtiyaçların 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesindeki limitin altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek doğrudan temin yoluyla karşılandığı tespit edilmiştir. Söz konusu alımlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9: Kısımlara Bölünmek Suretiyle Gerçekleştirilen Alımlar

Alım Tarihi	Alımı Yapan Birim	Alım Konusu	Alım Yapılan Firma	Alımın Tutarı
08.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	A Firması	83.970,00 TL
08.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	A Firması	130.280,00 TL
08.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	B Firması	7.630,00 TL
09.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	B Firması	194.450,00 TL
09.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	B Firması	176.500,00 TL
20.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	B Firması	195.550,00 TL
23.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	B Firması	205.420,00 TL
23.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	B Firması	156.900,00 TL
23.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	B Firması	205.745,00 TL
26.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	C Firması	205.240,00 TL
28.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	C Firması	79.800,00 TL
29.02.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	C Firması	13.700,00 TL
26.03.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	D Firması	115.175,50 TL
26.03.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	A Firması	87.400,00 TL
28.03.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	B Firması	92.800,00 TL
28.03.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	C Firması	172.900,00 TL
28.03.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	D Firması	153.530,00 TL
01.04.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	E Firması	206.800,00 TL
01.04.2024	Makine İkmal Birimi	Yedek Parça Alımı	F Firması	200.000,00 TL

Kamu İdaresi cevabında, belediyede hizmet veren araç ve iş makinelerinin sahada ne tür arıza vereceğinin ve ne türde yedek parçaya ihtiyaç duyulacağının önceden öngörülmesinin mümkün olmadığı bu nedenle açık ihale yolu ile alım yapılmasının güç olduğu ifade edilmiş olsa da tabloda görüldüğü üzere birbirine yakın veya aynı tarihte gerçekleştirilen yedek parça alımlarının bulunmaktadır. Kamu İdaresi tarafından da toplu olarak gerçekleştirilecek yedek parça alımlarında açık ihale usulünün uygulanacağı belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından aynı ihale içerisinde karşılanabilecek benzer nitelikteki ihtiyaçların, sınırın altında kalmak için kısımlara bölünerek doğrudan temin yöntemiyle karşılanması yerine Kanun'da yer alan temel ihale usulleri ile temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 18: Yapım İşi İhalelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

Kamu İdaresi tarafından yapımı gerçekleştirilen bazı yapım işlerinde Yapım İşleri Genel Şartnamesi'ne aykırı uygulamaların bulunduğu görülmüştür.

A) Malzemelerin Yapı Denetim Görevlisinin Onayı Olmadan Kullanılması

Kamu İdaresince ihale edilen yapım işlerinde kullanılan malzemelerin yapı denetim görevlisinin yazılı onayı olmadan kullanıldığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Bildirimler, Olurlar, Onaylar, Belgeler ve Tespitler" başlıklı 5'inci maddesinde; idare, yüklenici ve yapı denetim görevlisi arasındaki her türlü iletişimin yazılı olarak yapılacağı ve sözleşmeye göre herhangi bir kişi tarafından bir izin, onay, belge, olur verilmesi veya tespit yapılması, ihbar, çağrı veya davette bulunulması gerektiğinde, bunların taraflar aksini kararlaştırmadıkça yazılı olarak yapılacağı düzenlenmiştir.

Aynı Şartname'nin "Yapı Denetim Görevlisinin Yetkileri" başlıklı 15'inci maddesinde; yüklenicinin bütün işleri yapı denetim görevlisinin, sözleşme ve eklerindeki hükümlere aykırı olmamak şartı ile vereceği talimata göre yapmak zorunda olduğu; yüklenicinin kullanacağı her türlü malzemeyi yapı denetim görevlisine gösterip iş için elverişli olduğunu kabul ettirmeden iş başına getiremeyeceği; malzemenin teknik şartnamelere uygun olup olmadığını inceleyip gözden geçirmek için yapı denetim görevlisi istediği şekilde deneyler yapabileceği ve ister işyerinde, ister özel veya resmi laboratuarlarda olsun, bu deneylerin giderleri sözleşmesinde başka bir hüküm yoksa yüklenici tarafından karşılanacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, yüklenici tarafından kullanılacak malzemelerin uygunluğuna ilişkin yapı denetim görevlisinin onayı alınmalı ve bu onay yazılı olmalıdır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresince ihale edilen yapım işlerinde, malzemelerin yüklenici tarafından yapı denetim görevlisinin yazılı onayı olmadan kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, yapım işlerinde kullanılan malzemelerin teknik şartnameye uygun ve iş için elverişli olduğuna dair yapı denetim görevlisinin yazılı onayı alınacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından, yüklenicinin kullanacağı malzemelerin teknik şartnameye uygun ve iş için elverişli olduğuna dair yapı denetim görevlisinden yazılı onay alınması gerekmektedir.

B) Kullanılan Malzemelerinin Mühürlü Örneklerinin Saklanmaması

Yapım işlerinde kullanılan malzemelerin mühürlü örneklerinin saklanmadığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Yapı Denetim Görevlisinin Yetkileri" başlıklı 15'inci maddesinin dördüncü fıkrasında yapı denetim görevlisinin kabul ettiği malzemeden mümkün olanların örnekleri mühürlenerek işin geçici kabulüne kadar saklanması gerektiği; beşinci fıkrasında ise yüklenicinin işyerine getirdiği malzemenin, teknik şartnamesine veya daha önce alınmış mühürlü örneğine uygun ve işe elverişli olmadığı anlaşıldığı takdirde yüklenici, bu konuda kendisine verilen yazılı talimatın tebliği tarihinden başlamak üzere on gün içinde söz konusu malzemeyi işyerinden kaldırıp uzaklaştırmak zorunda olduğu belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından ihale edilen yapım işlerinde kullanılan malzemelerin örneklerinin mühürlenerek saklanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, kullanılan malzemelerin mühürlü örneklerinin saklanmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından yapı denetim görevlisi tarafından kabul edilen malzemelerden alınacak numunelerin mühürlenerek gerektiğinde yüklenicinin işyerine getireceği malzemelerin uygunluğunun belirlenmesinde kullanılmak üzere saklanması gerekmektedir.

BULGU 19: Mevzuatta Öngörülen Koşullar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü ile Alım Yapılması

Kamu İdaresi tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (b) bendinde öngörülen şartlar oluşmadığı halde, bazı mal ve hizmet alım ihalelerinin bu bent kapsamında pazarlık usulü ile yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu ve diğer ihale usullerinin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği hükmü yer almaktadır. Kanun'un bu hükmüne göre, açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulü temel ihale usullerinden olup, pazarlık usulü istisnai bir ihale usulüdür ve sadece Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılmalıdır.

Kanun'un pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilesinin şartlarını düzenleyen 21'inci maddesinin (b) bendinde ise; doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörüleemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması durumlarında pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabileceği belirtilmiştir.

Kanun'da yer alan hükümden anlaşılacağı üzere, önceden beklenen ve bilinen olaylar ile yine önceden öngörülebilir ihtiyaçlar, yapım tekniği açısından özellik arz etmeyen veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği bulunmayan işlerin 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (b) fıkrası kapsamında değerlendirilme imkânı bulunmamaktadır. Bir durumun, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (b) bendi açısından, "idarece öngörüleemeyen olay" içerisinde değerlendirilebilmesi için; durumun idare tarafından "öngörülemez", "olağan dışı" ve "idarenin iradesinden bağımsız" nitelikte olması gerekmektedir. Bunun yanında pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilesi için diğer şartların yanında ihalenin ivedi olarak yapılmasının da zorunlu olması gerekmektedir. Bununla beraber, ihalenin ivedi olarak yapılması şartı tek başına yeterli olmayıp ivedilik Kanun'da belirtilen doğal afet, salgın hastalık, can veya mal kaybı gibi ani ve beklenmeyen ve idarenin önceden öngöremediği gibi özel şartlara bağlanmıştır. Bir işin acilen yapımına İdarece karar verildiği durumlarda Kanun'da belirtilen diğer şartlar mevcut değil ise, pazarlık usulü ile ihaleye çıkılması mümkün görülmemektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından 2024 yılı içerisinde yapılan 1 adet mal alımı ve 1 adet hizmet alımı işinin gerekli şartlar oluşmadan anılan Kanun'un 21'inci maddesinin (b) bendi kapsamında pazarlık usulü ile ihale edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından 21/b maddesi uyarınca pazarlık usulü ile yapılan Akıllı Atık Toplama Merkezi ve Akıllı Ambalaj Atığı Toplama Otomatı Alımı işinin Çevre, Şehircilik ve

İklim Değişikliği Bakanlığından aktarılan ve ivedilikle harcanması istenen bir ödenek kapsamında yapıldığı ancak söz konusu ödenek kapsamında yapılan bir diğer ihale olan Ağaç Alımı işinin açık ihale usulü ile yapıldığı görülmüştür. Buradan, ödeneğin ivedilikle harcanması isteğinin, pazarlık usulü ile ihaleye çıkılmasını gerektirmediği anlaşılmaktadır. Araç Kiralama işi ise önceki ihalenin bitimiyle birlikte katı atık toplama işinin aksamaması için pazarlık usulü ile yapılmıştır. Fakat önceki sözleşmenin bitim tarihi belli olup bu hususun öngörülebilirliği aşıkârdır.

Bu işlerin temel ihale usulleri tercih edilerek ihale edilmemesi ve 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (b) bendine göre gerekli şartlar oluşmadığı halde istisnai bir ihale usulü olan pazarlık usulü tercih edilerek ihale edilmesi anılan madde hükümleri yanında Kanun'un 5'inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında yer alan ihale ilkelerine de aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, her ne kadar Akıllı Toplama Merkezi ve Akıllı Ambalaj Atığı Toplama Otomatı Alımı İhalesinin yapılmasının 12.07.2019 tarihli ve 30829 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sıfır Atık Yönetmeliği kapsamında zorunlu hale geldiğini ve işin aciliyeti nedeniyle alımın pazarlık usulü ile gerçekleştirildiğini ifade etmiş olsa da söz konusu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 2019 yılından itibaren ilgili takvimin takip edilerek gerekli çalışmaların tamamlanması gerekmektedir. Yine Kamu İdaresi cevabında 26.06.2024 Tarihinde gerçekleştirilen Araç Kiralama İhalesinin ise önceki dönemde gerçekleştirilen Araç Kiralama İhalesinin 23.06.2024 tarihinde bitmesi, mahalli idareler seçim süreci sonrasında yönetim ve kadroların değişmesi ile idarenin gider ve maliyetleri asgariye indirebilmek amacıyla farklı alternatifler üzerinde çalışmalar yapması gibi (Belediyeye ait araçların tespit edilmesi, araçların çalışma durumu, temizlik hizmetlerinin belediye bünyesine geçebilmesi vs.) nedenlerle yeni ihale için fazla bir süre kalmadığı, ısınan havalar ve salgın hastalık riski nedeniyle 3 aylık süre için pazarlık usulünün tercih edildiği ve bu ihalenin bitimini müteakip açık ihale usulü ile 12 ay süreli araç kiralama ihalesi yapıldığı ifade edilmiştir. Yukarıda açıklandığı üzere 3 ay süreli araç kiralama ihalesi için önceki ihalenin takvimi belli olduğundan sürecin buna göre işletilmesi ve bundan sonra yapılacak ihalelerde de ihale takviminin izlenerek kararların buna göre alınması gerekmektedir.

Mevzuat hükümleri ile açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usullerinin sağlayacağı rekabet ortamı düşünüldüğünde, Kamu İdaresi tarafından gerekli şartları taşımayan işler için

pazarlık usulü yerine Kanun’da esas olarak gösterilen ihale usullerinin tercih edilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: Sözleşmelerin İhale Dokümanında Yer Alan Hükümlere Aykırı Hükümler İçermesi ve Sözleşmelerde Birbiriyle Çelişen Hükümler Bulunması

Kamu İdaresi tarafından yapılan bazı mal alım sözleşmelerinin ihale dokümanına aykırı hükümler içerdiği ve mal alımlarına ilişkin tip sözleşmenin hükümleri ile çelişen hükümler bulunduğu görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “İlkeler” başlıklı 4’üncü maddesinde; bu Kanun’a göre düzenlenecek sözleşmelerde, ihale dokümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Mal Alımları Denetim, Muayene ve Kabul İşlemlerine Dair Yönetmelik’in “Komisyonun Görev ve Sorumlulukları” başlıklı 7’nci maddesinin (a) bendinde muayene ve kabul komisyonunun yüklenici tarafından teslim edilen malın veya yapılan işin ihale dokümanında yazan şartlara uygun olup olmadığını inceleyeceği; “Muayenede Aranacak Hususlar” başlıklı 13’üncü maddesinde ise muayenede aranacak hususların, ihale dokümanında yazılı şartlar olduğu düzenlenmiştir.

Kamu İdaresi tarafından yapılan mal alımlarına ilişkin sözleşmelerin “Denetim, Muayene ve Kabul İşlemleri” başlıklı 30.1 maddesinde, muayene ve kabul komisyonunun teslim sırasında malların yalnızca fiziki özellikleri ve miktarlarının muayenesini yapacağını ifade edildiği görülmüştür.

Mal Alımlarına Ait Tip Sözleşme’nin “Ödeme Belgelerinin Düzenlenmesi” başlıklı 31.1 maddesinde ise malların miktarı ile alınan mal veya yapılan işin teknik şartnameye uygunluğunun Muayene ve Kabul Komisyonu tarafından tutanak ile tespit edileceği ve Komisyonun tutanak ile malların kalitesini ve teknik şartnamede belirtilen özelliklere uygunluğunu belirteceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, bazı mal alımlarına ilişkin hazırlanan teknik şartnamelerde ayrıntılı teknik özellikler belirtildiği, muayene ve kabul komisyonunca malların teslim alınması sırasında ilgili malın sadece fiziki özellik ve miktarları üzerinden muayenesinin yapılarak malın kabulünün yapıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususa katılmış olup yapılacak olan sözleşmelerde ihale dokümanına aykırı hükümlere yer verilmeyeceği ve sözleşmeler hazırlanırken tip sözleşmelerde yer alan hükümlerin dikkate alınacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından sözleşmelerde, ihale dokümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilmemesi ve sözleşme hükümleri hazırlanırken tip sözleşmede yer alan hükümlerin dikkate alınması gerekmektedir.

BULGU 21: Mevzuatta Belirtilen Sınırı Aşan Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarılarının Ön Mali Kontrole Tabi Tutulmaması

Kamu İdaresi tarafından yapılan mal, hizmet ve yapım işi ihalelerine ilişkin taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarının İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'da belirtilen parasal sınırları aşmasına rağmen ön mali kontrole tabi tutulmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ön Mali Kontrol" başlıklı 58'inci maddesinin birinci fıkrasında ön mali kontrolün, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile mali hizmetler birimi tarafından yapılan kontrollerden oluştuğu; dördüncü fıkrasında ise mali hizmetler birimi tarafından ön mali kontrole tabi tutulacak mali karar ve işlemlerin usul ve esasları ile ön mali kontrole ilişkin standart ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği belirtilmektedir.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Kontrol Usulü" başlıklı 13'üncü maddesinde; harcama birimlerinde ve mali hizmetler biriminde yapılan kontrol sonucunda, mali karar ve işlemin uygun görülmesi halinde, dayanak belgenin üzerine "Kontrol edilmiş ve uygun görülmüştür" şerhi düşüleceği veya yazılı görüş düzenleneceği; mali karar ve işlemin uygun görülmemesi halinde ise nedenleri açıkça belirtilen bir görüş yazısı yazılarak ilgili birimine gönderileceği ve mali hizmetler birimince, Usul ve Esasların 17 ve 26'ncı maddeleri uyarınca yapılan kontrollerde yazılı görüş düzenlenmesinin zorunlu olduğu belirtilmektedir.

Aynı Usul ve Esaslar'ın "Taahhüt Evrakları ve Sözleşme Tasarıları" başlıklı 17'nci maddesinde ise İdarelerin, ihale kanunlarına tabi olsun veya olmasın, harcamayı gerektirecek taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarından tutarı mal ve hizmet alımları için beş milyon, yapım işleri için on beş milyon Türk Lirasını, aşanların ön mali kontrole tabi olduğu; kontrole tabi taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarının, bunlara ilişkin tüm bilgi ve belgeleri içerecek şekilde bir işlem dosyası olarak harcama yetkilisi tarafından mali hizmetler birimine gönderileceği;

taahhüt evrakı ve sözleşme tasarıları, en geç on işgünü içinde kontrol edilerek yapılan kontrol sonucunda düzenlenen görüş yazısının işlem dosyası ile birlikte ilgili harcama yetkilisine gönderileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; idarelerce yapılan harcamalara ilişkin taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarından mal ve hizmet alımları için beş milyon Türk Lirasını, yapım işleri için on beş milyon Türk Lirasını aşanlar ön mali kontrole tabi olup mali hizmetler birimince yazılı görüş verilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından gerçekleştirilen ihalelerden mevzuattaki parasal sınırı aşanlar ile ilgili mali hizmetler birimi tarafından ön mali kontrole ilişkin bir görüş yazısı düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, mevzuatta belirtilen sınırı aşan taahhüt evrakı ve sözleşmelerin yetkin personel yetersizliğinden dolayı ön mali kontrol işlemine tabi tutulmadığını, bundan sonraki süreçte mevzuatta belirtilen parasal sınırları aşan ihalelere ait taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarının mali hizmetler birimince ön mali kontrol işlemlerinin gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından mevzuatta belirtilen parasal sınırları aşan ihalelere ait taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarının mali hizmetler birimince ön mali kontrole tabi tutulması gerekmektedir.

BULGU 22: Fiyat Farkı Ödemelerinden Ek Kesin Teminat Alınmaması

Fiyat farkı ödemesi yapılan mal ve hizmet alım işlerinde, söz konusu ödemeler üzerinden alınması gereken ek kesin teminatların yüklenicilerden alınmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Ek Kesin Teminat" başlıklı 12'nci maddesinde; fiyat farkı ödenmesi öngörülerek ihale edilen işlerde fiyat farkı olarak ödenecek bedelin, sözleşme bedelinde artış meydana getirmesi halinde bu artış tutarının %6'sı oranında teminat olarak kabul edilen değerler üzerinden ek kesin teminat alınacağı, fiyat farkı olarak ödenecek bedel üzerinden hesaplanan ek kesin teminatın hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle de karşılanabileceği ifade edilmektedir.

Buna göre, fiyat farkı öngörülen işlerde fiyat farkı ödenecek bedelin %6'sı oranında ek kesin teminat alınması ya da hakediş ödemelerinden kesinti yapılmak suretiyle bu tutarın karşılanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, akaryakıt alımı, araç kiralama ve 9 ay süreli atıksu arıtma tesisi işletilmesi hizmet alımı işlerinde 2024 yılı içerisinde toplam 12.665.461,00 TL fiyat farkı ödemesinin yapıldığı, ancak bu tutarlar üzerinden %6'sı oranında ek kesin teminat alınmadığı ve buna ilişkin olarak hakedişlerden de herhangi bir kesinti yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususa katılmış olup fiyat farkı ödenen ihalelerde fiyat farkları üzerinden ek kesin teminatların alındığı belirtilmiş olmakla birlikte cevap eklerinde kanıtlayıcı bir belge sunulmamıştır. İdare tarafından müteakip dönemlerde yapılacak ihalelere ilişkin ortaya çıkacak fiyat farklarından ek kesin teminat alınması konusunda gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından fiyat farkı ödemesi yapılan işlerde söz konusu ödemeler üzerinden ek kesin teminat alınması gerekmektedir.

BULGU 23: Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçeleri Hakkında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Kamu İdaresi tarafından yürütülen yapım işlerinde yükleniciler tarafından yaptırılması gereken bütün riskler (All Risk) sigorta poliçelerinde aşağıdaki hatalı hususlar tespit edilmiştir.

A) Yapım İşlerinde Bütün Riskler Sigorta Poliçesinde Yüzde İkiden Fazla Muafiyet Uygulanması

Kamu İdaresi tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde all-risk sigorta poliçelerinde bazı risk unsurları için %2'den fazla muafiyet oranı belirlendiği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İş ve İşyerinin Sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; yapım işlerinde yüklenici tarafından, ihale dokümanında belirtilen süre ve şartlara uygun olarak işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıt ve tesisler oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı sigorta yaptırılması gerekmektedir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2, deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının azami %20 olduğu ve bunun dışında kalan riskler için

koasürans uygulanmayacağı; muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanması yüklenicinin sorumluluğunda olduğu düzenlenmiştir.

İnşaat sigortası poliçesinde riskler için belirlenen muafiyet oranının %2'den fazla olması yüklenicinin nihai sorumluluğunu ortadan kaldırmamakla birlikte, karşılaşılabileceği riski artırması bakımından önem arz etmektedir. Yüklenici, olağanüstü hallerin/doğal afetlerin iş yerlerinde ve yapılan işlerde meydana getireceği zararlar için idareden bir bedel isteyememektedir. Ancak bu zararlardan meydana gelecek gecikmeler için idarece yükleniciye gerekli ek süre verilmektedir.

Yapılan incelemede, inşaat sigortası (bütün riskler) poliçesinde yer alan bazı risk unsurları için mevzuattaki azami oran olan %2'den daha fazla muafiyet oranı belirlendiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususa katılmış olup bundan sonra benzer ihalelerde 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 9'uncu maddesi ve Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 9'uncu maddesine uygun olarak işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından istenmeyen risk unsurlarının gerçekleşmesi durumunda sigortacı, sigortalı, idare ve üçüncü kişiler arasında oluşabilecek hukuki ve mali ihtilafların önüne geçmek adına yapım işlerine ait all-risk sigortalarında yasal sınır olan %2'den fazla muafiyet uygulanmaması gerekmektedir.

B) Süre Uzatımına Gidilen Yapım İşlerinde Bütün Riskler Sigorta Poliçesinin Zeyilname ile Güncellenmemesi

Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen yapım işinde süre uzatımı yapılmasına rağmen bütün riskler sigorta poliçesinin süre uzatımını kapsayacak şekilde zeyilname ile güncellenmediği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasında ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılmasının zorunlu olduğu düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından ihale edilen T.C. Amasya Belediyesi Hal İdare Binası Yapım İşinde süre uzatımına gidilmesine rağmen bütün riskler sigorta poliçesinin zeyilname ile süresinin uzatılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulgu konusu hususa katılmış olup bundan sonra benzer ihalelerde 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 9'uncu maddesi ve Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 9'uncu maddesine uygun olarak işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bütün riskler sigorta poliçesinin süresinin işin yeni bitim tarihini kapsayacak şekilde zeyilname ile uzatılması gerekmektedir.

BULGU 24: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarenin kadrolu işçileri ile şirket işçilerinin bir kısmının yıllık izinlerini kullanmak yerine biriktirdiği, biriken izinlerin ise işçilerin emeklilik talebi sırasında toplu izin ücreti olarak ödenmesi nedeniyle İdareye ek mali külfet oluşturacağı görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 50'nci maddesinde, dinlenmenin çalışanların bir hakkı olduğu ve bu hakların kullanımının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun “Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri” başlıklı 53'üncü maddesinde, en az bir yıl çalışmış olan işçilere işyerinde işe başladığı günden itibaren deneme süresi de içinde olmak üzere yıllık ücretli izin verileceği belirtildikten sonra hizmet süresi dikkate alınarak işçilere verilecek yıllık asgari ücretli izin süreleri tespit edilmiş ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un 59'uncu maddesinde de iş akdinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği belirtilmiştir. Anılan Kanun'un 60'ıncı maddesine istinaden çıkarılan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Yıllık ücretli izinlerin, 4857 sayılı Kanun'un “Yıllık ücretli izinlerin uygulanması” başlıklı 56'ncı maddesi ve Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği hükümlerine göre kullandırılması gerekmektedir. Nitekim Kanun'un 103'üncü maddesinde de Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'ne aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işverene, bu durumda olan her işçi için idari para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Yıllık izin hakkının çalışanların dinlenmesi ve işyerindeki veriminde düşüş yaşanmaması için tanınan bir sosyal hak olmasına rağmen halen yüz gün üzeri birikimli izni olan personel bulunmakta olduğu, süresinde izin kullanmayan personelin iş akdinin sonlanması halinde önceki yıllarda kullandırılmayan yıllık izinler için sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücret üzerinden toplu olarak ödeme yapılmak zorunluluğunun bulunduğu görülmektedir. Bu durumun, kamu idarelerinin nakit yönetimini olumsuz etkileyeceği ve ek maddi külfet oluşturabileceği de değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede, 31.12.2024 tarihi itibarıyla İdarede görev alan kadrolu işçilerden 7'sinin, şirket bünyesinde çalışan işçilerden 91'inin 100 gün üzerinde olacak şekilde toplam 13.970 gün kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, işçilerin kalan yıllık izinleri ile ilgili çizelge ve uyarıların birimlere gönderildiği, yıllık izinlerin iş durumunu aksatmayacak şekilde kullandırılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 25: Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle İstihdam Edilen Şirket İşçilerine İlişkin İş ve İşlemlerde Hatalı Uygulamalar Bulunması

Doğrudan hizmet alımı suretiyle istihdam edilen şirket işçilerine ilişkin iş ve işlemlerde hatalı uygulamalar bulunduğu görülmüştür.

A) Şirket İşçilerinin Kamu İdaresi ile Şirketi Arasında Sözleşme Düzenlenmeden İstihdam Edilmesi

Kamu İdaresi tarafından, şirket işçilerinin personel şirketi ile sözleşme düzenlenmeden istihdam edildiği görülmüştür.

24 Aralık 2017 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 126'ncı maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye ek 20'nci madde eklenmiş ve söz konusu maddede; il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin

birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği, bu madde kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanının yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

28 Nisan 2018 tarih ve 30405 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar’ın “ Hizmetlerin gördürülmesi” başlıklı 6’ncı maddesinde bu kapsamda yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin hükümlerine uyulmasının zorunlu olduğu, bu Usul ve Esaslarda düzenlenmeyen hususlarda Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ilgili diğer mevzuat hükümlerinin uygulanacağı ve bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarını yalnızca kendi şirketlerinden yapmaları gerektiği, hizmet alımına ilişkin bedelinin tespitinde Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı ve taraflar arasında sözleşme düzenlenmesinin zorunlu olduğu görülmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin şirketinden gerçekleştirilen hizmet alımı için şirketin teklif cetveli sunmadığı, asgari işçilik maliyetlerinin belirlenmediği, herhangi bir bedel tespitinin yapılmadığı, kamu idaresi ile şirketi arasında hiçbir sözleşme düzenlenmediği, şirket işçilerinin ücretlerinin yalnızca şirket ile sendika arasında imzalanan toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre belirlendiği, bu nedenle de ilgili yılda İdarede kaç şirket işçisi çalışacağı, bu kişilerin asgari işçilik maliyetlerinin ne olduğu, sözleşme ve genel giderler ile kar ödenip ödenmeyeceği gibi hususların hiçbiri belirlenemediği tespit edilmiştir.

Bu durum mevzuata aykırı olmakla beraber, Kamu İdaresi tarafından şirkete genel gider ve kar olarak ödenecek tutarın net olmamasına, yıl içerisinde kaç işçi çalıştırılacağıının

belirlenememesine ve işçilerinin giderlerine ilişkin hesaplama yapılmasının imkânsız hale gelmesine neden olmaktadır. Ayrıca bu husus sözleşme damga vergisinin de tahakkuk ve tahsil edilememesine de sebep olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, şirket ile İdare arasında sözleşme imzalanması için gerekli çalışmalara başlandığı ve bundan sonraki süreçte işlemlerin mevzuata uygun olarak yürütüleceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından kendi şirketinden gerçekleştirdiği personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı için yaklaşık maliyetin belirlenmesi, şirketten teklif cetveli alınması ve sözleşme imzalanması gerekmektedir.

B) Belediye Şirketine Ait Ticari İşletmelerde Çalışan Personelin Ücretlerinin Kamu İdaresi Bütçesinden Ödenmesi

Kamu İdaresi bünyesinde çalışmayıp tamamen belediye şirketine ait olan ticari işletmelerde görev yapan personel ücretlerinin Belediye bütçesinden ödendiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri (MİT Müsteşarlığı hariç) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşların, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı listede yer alan idarelerin merkez ve taşra teşkilatları, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketlerin; merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumu, fon, kefalet sandığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü, mahalli idare ve şirket bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan liste kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamayacağı ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümlerinin uygulanamayacağı belirtilmiştir. Maddenin devamında; personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımının; bu Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca ihale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı, yaklaşık maliyetinin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa ayni yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu ve niteliği gereği süreklilik arz eden işlere ilişkin hizmet alımlarını ifade edeceği belirtilmiştir.

696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 126'ncı maddesiyle 375 sayılı KHK'ya ek 20'nci madde eklenmiştir. Bu maddede; İl özel idarelerinin, belediyeler ile bağlı kuruluşlarının ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği düzenlenmiştir.

28 Nisan 2018 tarih ve 30405 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Tanımlar başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; işçi kavramının, şirketlerde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında idareye hizmet sunmak üzere iş sözleşmesine dayalı olarak çalışan kişiyi ifade edeceği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalesi gerçekleştirmeyeceği, bu kapsamındaki işlerini 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği, bir işin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak değerlendirilebilmesi için istihdam edilen işçilerin çalışma saatlerinin tamamını idare için kullanması gerektiği anlaşılmaktadır. Ayrıca İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'da işçi kavramı, şirketlerde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında idareye hizmet sunmak üzere iş sözleşmesine dayalı olarak çalışan kişi olarak tanımlanmıştır.

Yapılan incelemede, SGK işyeri sicil numaraları, puantaj kayıtları ve ücret bordroları incelenmiş olup, Kamu İdaresi'nin sermayesinin tamamına sahip olduğu AKSAV İnşaat

Turizm Temizlik Sanayi Ticaret Limited Şirketi'ne ait olan Pirlar Parkı İşletmesinde farklı dönemlerde çalışan 40, Yenice Sosyal Tesislerinde ise 27 farklı işçinin 2024 yılı boyunca ücretlerinin Kamu İdaresi bütçesinden ödendiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, şirket bünyesindeki ticari işletmelerde çalışan işçilerin ücretlerinin belediye bütçesinden ödenmemesi için gerekli özen ve hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinin ve şirketinin tüzel kişiliklerinin farklı olduğunun göz önünde bulundurulması ve Kamu İdaresi bünyesinde olmayıp tamamen şirkete ait ticari işletmelerde çalışan işçilerin ücretlerinin kamu idaresi bütçesinden ödenmemesi gerekmektedir.

C) Şirket İşçilerinin Sosyal Güvenlik Kurumu Primlerinin Şirkete Ödenmemesi

Doğrudan hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçilerin Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primlerinin şirkete ödenmediği, şirkete yalnızca işçilerin net ücretlerinin ödendiği görülmüştür.

İl Özel İdareleri ve Belediyeler ile Bu İdarelere Bağlı Kuruluşların ve Bunlara Ait Tüzel Kişilerin Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslar'ın "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında; bu Esasların, il özel idareleri, belediyeler ve bu idarelere bağlı kuruluşların ve bunlara ait tüzel kişiliklerin; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen Devlete olan borçları, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında tanımlanan Hazine alacağı niteliğindeki borçları, İller Bankasına olan borçları ile Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borçları, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 3'üncü, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun geçici 5'inci maddeleri kapsamında uzlaşma sağlanmış borçları ile bu maddeler kapsamındaki kuruluşlara olan ve 31.12.2006 tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve uzlaşma sağlanmamış olan borçlarına karşılık, bu idareler adına her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarından yapılacak kesintileri kapsayacağı belirtilmiştir. Belirtilen Esaslar'ın "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde tüzel kişilik kavramı, il özel idareleri ve belediyeler ile bunların bağlı kuruluşlarının doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları tüzel kişilikler şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Esaslar'ın "Kapsama Giren Borçların Sınıflandırılması" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen Devlete olan borçlar, İller Bankasına olan borçlar, Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borçlar ile 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında tanımlanan Hazine alacağı niteliğindeki borçlar kapsama giren borçlar olarak sayılmış, "Kesinti Oranı" başlıklı 5'inci maddesinde; 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamındaki borçlar için il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlar adına her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylarından %40 oranında kesinti yapılacağı düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediyelerin sermayesinden yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerine ait SGK prim borçlarının da belediyenin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak paylardan kesinti yapılmak suretiyle tahsil edileceği görülmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi'nin sermayesinin tamamına sahip olduğu AKSAV İnşaat Turizm Temizlik Sanayi Ticaret Limited Şirketi'nden personel çalıştırılması amacıyla doğrudan hizmet alımı gerçekleştirdiği, şirkete işçilerin yalnızca net ücretlerini ödendiği ve kalan tutarın bütçe emanetleri hesabında bekletildiği, bu nedenle de şirketin işçilere ait SGK prim borçlarını ödeyemediği tespit edilmiştir. Şirketin 06.01.2025 tarihi itibarıyla SGK'ya olan borcu; 306.579.259,37 TL'si anapara, 147.451.049,55 TL'si gecikme zammı olmak üzere toplam 454.030.308,92 TL'dir. Bu durum şirkete ait SGK prim borçlarının gecikme zammı ile birlikte Kamu İdaresi'nin genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılacak payından kesinti yapılması suretiyle tahsil edilmesine ve Kamu İdaresi'nin nakit dengesinde bozulmaya neden olacaktır.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu hatanın bütçe imkanlarından kaynaklandığını ve bütçe kaynakları dikkate alınarak şirkete yapılacak ödemelerin brüt tutarlar üzerinden gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından doğrudan hizmet alımı suretiyle çalıştırılan personellerin SGK işveren ve işçi primlerinin şirkete ödenmesi ve ileride doğacak olan gecikme zammı yükünden kaçınılması gerekmektedir.

BULGU 26: Zabıta ve İtfaiye Müdürlüğündeki Görevlendirmelerde Mevzuata Aykırı Hususlar Bulunması

Kamu İdaresinin zabıta ve itfaiye müdürlüğündeki görevlendirmelerde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

A) Zabıta Memuru Kadrosunda Olmayan Personelin Fiilen Zabıta Olarak Görevlendirilmesi

Zabıta memuru kadrosunda olmayan memur, sürekli işçi ve personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı yoluyla istihdam edilen işçilerin zabıta olarak görevlendirildiği görülmüştür.

11.04.2007 tarihli ve 26490 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye Zabıta Yönetmeliği’nin “Kuruluş” başlıklı 5’inci maddesinde, belediye zabıta teşkilatının 22/2/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde belediye meclisi kararı ile oluşturulacağı; teşkilat oluşturulurken kaynakların etkili ve verimli kullanılması, zabıta hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve ihtiyaç duyulan nitelik, unvan ve sayıda personel istihdamının sağlanmasının gözetileceği belirtilmiştir. “Kadro ve Unvanlar” başlıklı 6’ncı maddesinde, belediye zabıta teşkilatı personel kadro ve unvanlarının Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik’e göre belirlenen zabıta daire başkanı, zabıta müdürü, zabıta şube müdürü, zabıta amiri, zabıta komiseri ve zabıta memuru unvanlı kadrolar ile hizmet için gerekli diğer kadrolardan oluşacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik’in “Başka Memurluklardan Naklen Geçiş” başlıklı 16’ncı maddesinde belediye hizmet birimlerinde memur kadrosunda çalışanlardan, belediye zabıta memurluğuna geçmek isteyenlerin 35 yaşını aşmamaları, bu Yönetmeliğin 13/A maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan şartları taşımaları, 13/E maddesinde öngörülen sınavda başarılı olmaları kaydıyla 657 sayılı Kanun’a ve diğer mevzuat hükümlerine uyularak zabıta memurluğuna atanabileceği belirtilmiştir.

Ayrıca Yönetmelik’in “Geçici Görevlendirme” başlıklı 41’inci maddesinde de zorunlu hallerde, belediye memurlarından ihtiyacı karşılayacak sayıda personelin zabıta biriminin sadece büro hizmetlerinde geçici olarak görevlendirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, zabıta müdürlüğünde 1 adet zabıta müdürü ve 11 adet zabıta memuru kadrosunda personelin istihdam edildiği, 66 adet zabıta memuru kadrosunun boş olduğu, buna rağmen memur kadrosunda bulunan 5, sürekli işçi kadrosunda bulunan 5 ve belediye şirketi işçisi 52 personelinin zabıta müdürlüğünde görevlendirildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu personellerin memurlara yardımcı hizmetlerde görevlendirildiği, bütçe imkanları, personel gideri sınırı ve tasarruf tedbirleri gereği yeni memur alımı yapılamadığı, ancak bundan sonraki süreçte ilgili mevzuat gereğince Zabıta Müdürlüğüne mevzuata uygun olarak personel alımı yapılacağı ifade edilmiştir. Kamu İdaresi her ne kadar bahsi geçen personelin memurlara yardımcı hizmetlerde görevlendirildiğini belirtse de Zabıta Müdürlüğüne ait nöbet çizelgeleri incelendiğinde bu personellerin düzenli olarak nöbetlerde görevlendirildiği görülmektedir.

Kamu İdaresi tarafından süreklilik arz eden zabıta hizmetlerinin Belediye Zabıta Yönetmeliği'ndeki nitelikleri taşıyan memurlar tarafından yerine getirilmesi amacıyla zaman içinde ve bütçe imkanları doğrultusunda zabıta memuru kadrosuna atama yapılması gerekmektedir.

B) Şirket Personelinin İtfaiye Hizmetlerinde Görevlendirilmesi

İtfaiye Müdürlüğü bünyesinde hizmet alımı suretiyle istihdam edilen şirket işçilerin görevlendirildiği görülmüştür.

Anayasa'nın 128'nci maddesinde; genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevlerden asli ve sürekli nitelik taşıyanların, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle gördürüleceği belirtilmiş, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "İtfaiye" başlıklı 52'nci maddesinde itfaiye hizmetlerinin kesintisiz olarak yürütüleceği düzenlenmiştir.

İtfaiye teşkilatında görev yapanların mesleğe kabulü, atamaları gibi hususların düzenlendiği 21.10.2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nin 8'inci maddesinde belediye itfaiye teşkilatının personeli itfaiye daire başkanı, itfaiye müdürü, itfaiye şube müdürü, itfaiye amiri, itfaiye çavuşu ve itfaiye eri kadroları ile diğer kadrolardan oluşacağı belirtilmiştir.

11.09.2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2019/27 Esas, 2019/56 Karar Sayılı ve 26/06/2019 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı'nda da; "... genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli bir görev niteliği taşıyan itfaiye hizmetinin Anayasa'nın 128.

Maddesi uyarınca kamu görevlileri eliyle yürütülmesi zorunlu olup devletin söz konusu görevi ifa ederken anılan kamu hizmetini kamu görevlisi olmayan kişilere gördürmesine yol açacak düzenleme yapılabilmesi mümkün değildir.” denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat ve Anayasa Mahkemesi kararı gereği belediyenin süreklilik arz eden itfaiye hizmetinde şirket işçilerinin çalıştırılması mevzuata aykırılık içermektedir.

Yapılan incelemede, İtfaiye Müdürlüğü bünyesinde 28 şirket işçisinin görevlendirildiği, bu personelin itfaiye vardiya çizelgesinde görüldüğü tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu personellerin memurlara yardımcı hizmetlerde görevlendirildiği bütçe imkanları, personel gideri sınırı ve tasarruf tedbirleri gereği yeni memur alımı yapılamadığı ifade edilmiştir. Kamu İdaresi her ne kadar bahsi geçen personelin memurlara yardımcı hizmetlerde görevlendirildiğini belirtse de İtfaiye Müdürlüğüne ait nöbet çizelgeleri incelendiğinde bu personellerin düzenli olarak nöbetlerde görevlendirildiği görülmektedir.

Kamu İdaresi tarafından genel idare esaslarına göre yürütülen ve süreklilik arz eden ve kamu hizmeti özelliği olan itfaiye hizmetlerinin ilgili Yönetmelik’te belirtilen şartları sağlayan kişiler tarafından yerine getirilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 27: Ticari Taksi Araç Plakalarının İhalesiz ve Süresiz Olarak Verilmesi

Kamu İdaresi tarafından geçmiş dönemlerde tahsis edilen ve halen faal olarak kullanılan taksi plakalarının mevzuata aykırı biçimde ihale yapılmadan ve süresiz bir hak olarak kullandırıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 1’inci maddesinde, belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun’a göre yürütüleceği belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun’un “Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinin (p) fıkrasında; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmaktadır. 5393 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 1580 sayılı Belediye Kanunu’nun

“Belediyenin Vazifeleri” başlıklı 15’inci maddesinin ikinci fıkrasının dokuzuncu bendinde ve “Belediyelerin Hakları, Salahiyet ve İmtiyazları” başlıklı 19’uncu maddesi birinci fıkrasının beşinci bendinde yer alan hükümler de 5393 sayılı Kanun’dakilere benzer düzenlemelerdir. Bu hükümlere göre gerek 1580 sayılı Kanun’un yürürlük döneminde, gerekse 5393 sayılı Kanun’a göre belediye hudutlarında yolcu taşınması ve toplu ulaşım ile ilişkin görev, yetki ve hizmetler belediyelere verilmiş imtiyazlardır. Bu hizmetlerin yerine getirilmesinde belediyeler tekel niteliğinde hak ve imtiyazlara sahiptir.

Yasal düzenlemede belediyelere imtiyaz olarak verilmiş şehir içi yolcu taşıma hizmetlerinin yerine getirilmesi bizzat belediyece yapılmadığında, söz konusu kamu hizmeti, kanunlarda belirtilen yöntemlerle üçüncü kişilere gördürülebilecektir. Üçüncü kişilerin belirlenmesi ise, 2886 sayılı Kanun gereğince rekabete açık, saydamlığı sağlanmış, süresi belirli ihaleler yoluyla yapılması gerekmektedir. Belediye meclisince hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesi yönünde karar verilmesi halinde, karardaki yönteme göre (kira, ruhsat, imtiyaz vb.) ve bu kararda verilen yetkiye dayanılarak ihale işlemleri yetkili kişi ve kurullarca yerine getirilecektir. Bu çerçevede toplu ulaşım ve yolcu taşımaya ilişkin hizmetler bakımından görevli ve yetkili olan belediyenin, bu hizmetlerin üçüncü kişilere gördürülmesini ihale yapılmaksızın doğrudan meclis, encümen veya belediye başkanı kararıyla yapması veya kendisine ait imtiyazı süre belirtilmeksizin devrederek gerçekleştirmesi ya da ihaleyle olsa dahi süresiz satış şeklinde işlem yapması mümkün değildir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun “İl ve İlçe Trafik Komisyonları” başlıklı 12’nci maddesindeki düzenleme ile trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek görev ve yetki olarak İl ve İlçe Trafik Komisyonlarına verilmiştir. Bu Kanun’a göre çıkan 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karar’ın 1’inci maddesinde; amacın vatandaşın ulaşım ihtiyacını karşılamak üzere toplu taşımacılığın geliştirilmesi, plaka karaborsacılığının ve korsan taşımacılığın önlenmesi, fiilen çalışmakta olan şoför esnafının haklarının korunması maksadıyla taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına verilecek ticari plakaların sayısı, verilme usul ve esaslarını tespit etmek olduğu, Karar’ın 2’nci maddesinde; Bu Karar’ın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 12’nci maddesi hükümlerine göre İl Trafik komisyonlarınca plaka tahdidi kararı alınan illerde uygulanacağı, Karar’ın 3’üncü maddesinde; ticari plaka verilebilmesi için; taksi, dolmuş ve minibüslerde; şoförlük mesleğini geçim kaynağı

olarak seçmiş olduğunu ve sürekli olarak icra ettiğini beyan etmiş ve ilgili meslek odasına, ilgili meslek odasının bulunmadığı yerlerde ise şoförler odasına üye olmak gerektiği ifade edilmiştir.

Ayrıca Karar'ın 5'inci maddesinde; ticari plakanın, kapalı teklif usulü ile aşağıdaki şartlar dikkate alınarak, trafik komisyonunun tespit edeceği esaslara göre verileceği belirtirmiştir;

- İlin ihtiyacı dikkate alınarak dağıtılacak ticari plaka sayısı trafik komisyonunca tespit edilecek ticari plakanın serbest piyasadaki tahmini bedelinin %80'ine tekabül eden muhammen bedeli, müracaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususlar mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurulur.

- Tespit edilen ticari plakalar ikişer aylık dönemlerde bir yılda altı defa verilebilir.

- Kapalı teklif zarfları trafik komisyonları huzurunda açılır ve en yüksek bedeli teklif edenlerde başlamak üzere o dönem için tespit edilen miktarda ticari plaka verilir.

Mevzuata göre taksi plakalarının geçim kaynağı şoförlük mesleği olanlara süresi ve şartları belirtilmek suretiyle ihale edilmesi gerekir. Amasya sınırları içinde yukarıda belirtildiği şekilde verilen taksi plakalarında hak sahipliği için herhangi bir süre belirtilmemiştir. Süre belirtilmeksizin yapılan plaka tahsisleri 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 5'inci maddesine de aykırılık taşımaktadır.

Ayrıca yukarıda da belirtilen ve 1983 yılından beri yürürlükte olan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile kiralamalarda belirli süreler öngörülmüştür. 5393 sayılı Kanun'a göre belediye sınırlarında, taksi ile yolcu taşıma faaliyetinde bulunulması da belediyelerin vereceği izin veya hakka bağlıdır. Söz konusu plaka tahsisleri ise 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na ve yürürlükte olan 2886 sayılı Kanun'a uygun yapılmamıştır.

6360 sayılı "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 10'uncu maddesi ile 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinde yapılan düzenlemenin iptal talebine ilişkin 31.12.2013 gün ve 28868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 2011/63 Esas ve 2013/28 Karar sayılı kararında, temel düzenlemelere istisna teşkil edilecek düzenlemenin yasa koyucu tarafından kamu yararını korumak veya kamu hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak amacıyla yapılabileceği belirtilmiştir. Temel kanunlardaki prensiplere

istisna teşkil eden düzenlemelerin yasa koyucu tarafından yapılabileceği açık olup, gerek 5216 ile 5393 ve gerekse de 2886 sayılı Kanun'dan ayrılmayı gerektiren bir Kanuni düzenleme bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle taksi plakalarına ilişkin hakkın verilmesi kamuyu ilgilendirdiği için bunun ihale kanunu çerçevesinde şartların ve verilme süresinin belirli olduğu ve herkesin katılımına açık olan ihale usulü ile verilmesi yukarıda belirtilen kanun hükümleri gereğince bir zorunluluktur.

Yapılan incelemede, il genelinde 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12'nci ve Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 18'inci maddeleri gereğince çeşitli İl Trafik Komisyonu kararları ile verilmiş 175 adet ticari taksi plakasının bulunduğu, bu araçların günümüzde Kamu İdaresi ihalesiz olarak ve süresiz çalışma izni verilmek suretiyle faaliyetlerini sürdürdüğü tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Kamu İdaresi sınırları içerisinde çalışan 175 adet taksi plakası 25.03.2011 tarihine kadar İl Trafik Komisyonu Kararı ile hak sahiplerine süresiz verilmiş olduğu tahditli plakalarla ilgili usul ve esasları belirleyen 86/10553 sayılı Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karar gereği bu yetki 5393 sayılı Belediye Kanuna aykırı hükümlerinin uygulanmasına imkan kalmadığından Belediyelere devredildiği ve belirtilen tarihten sonra Kamu İdaresi tarafından ayrıca bir plaka verilmediği, bununla birlikte bundan sonraki plaka artırımlarında yürürlükte olan mevzuatla birlikte yapılacak hukuki değerlendirmeler doğrultusunda gerekli iş ve işlemlerin icra ve takibinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Danıştay 13'üncü Dairesi'nin Esas No: 2015/985, Karar No: 2015/3164 ve aynı Dairenin Esas No: 2014/384, 2014/ 1950 No.lu kararlarında, belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini; bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu, kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yıla sınırlı olduğu, ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konulması gerektiği, uukarıda usullere gördürülecek hizmetlere ilişkin ihalelerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği, yönünde hükümler verilmiştir.

Aynı Dairenin Esas No:2014/1735, 2014/2859 No.lu Kararında; “... davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işletirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemedi, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle, ilk derece mahkemesi tarafından davanın reddine karar verilmiş olup, bu Danıştay tarafından da onanmıştır.” Danıştay’ın bu kararı ve bu yöndeki müstakar diğer kararları; toplu ulaşım haklarının ihale süreçlerine ve yukarıda belirtilen usullere uyulmaksızın devrinin mümkün olmayacağını ve bu usullere tabi olmaksızın elde edilen hakların da kazanılmış hak olarak değerlendirilemeyeceğini ortaya koymaktadır.

Anayasa Mahkemesi ise konuyla ilgili 07.04.2021 Tarihli ve 2018/20720 başvuru numaralı kararında özetle; İdarenin uzun yıllardır devam eden ve kişilerde hep devam edeceği kanısı oluşturan toplu ulaşım imtiyazını hak sahipleri tarafından öngörülemez ve mağduriyete yol açacak şekilde makul bir zaman önce bildirilmeden iptal edilmesinin hukuka uygun olmadığına hükmetmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, İl Trafik Komisyonu kararlarıyla ihale yoluyla verilmesi mevzuata uygun olmasına karşın süresi belirtilmeksizin verilmesi 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına aykırı olduğu gibi süresiz olarak verilen toplu taşıma hakkının hat sahipleri açısından kazanılmış bir hak olarak değerlendirilemeyecektir.

Kamu İdaresi tarafından geçmiş dönemlerde tahsis edilen ve halen faal olarak kullanılan taksi plakalarının ihale yapılmadan ve süresiz bir hak olarak kullandırılmaması gerekmektedir.

BULGU 28: Servis Araç Plakalarının İhalesiz ve Süresiz Olarak Verilmesi

Kamu İdaresi tarafından geçmiş dönemlerde tahsis edilen ve halen faal olarak kullanılan servis araç plakalarının mevzuata aykırı biçimde ihale yapılmadan ve süresiz bir hak olarak kullandırıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 1’inci maddesinde, belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun’a göre yürütüleceği belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun’un “Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinin (p) fıkrasında; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma

araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmaktadır. 5393 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 1580 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin Vazifeleri” başlıklı 15’inci maddesinin ikinci fıkrasının dokuzuncu bendinde ve “Belediyelerin Hakları, Salahiyet ve İmtiyazları” başlıklı 19’uncu maddesi birinci fıkrasının beşinci bendinde yer alan hükümler de 5393 sayılı Kanun’dakilere benzer düzenlemelerdir. Bu hükümlere göre gerek 1580 sayılı Kanun’un yürürlük döneminde, gerekse 5393 sayılı Kanun’a göre belediye hudutlarında yolcu taşınması ve toplu ulaşım ile ilgili görev, yetki ve hizmetler belediyelere verilmiş imtiyazlardır. Bu hizmetlerin yerine getirilmesinde belediyeler tek el niteliğinde hak ve imtiyazlara sahiptir.

Yasal düzenlemede belediyelere imtiyaz olarak verilmiş şehir içi yolcu taşıma hizmetlerinin yerine getirilmesi bizzat belediyece yapılmadığında, söz konusu kamu hizmeti, kanunlarda belirtilen yöntemlerle üçüncü kişilere gördürülebilecektir. Üçüncü kişilerin belirlenmesi ise, 2886 sayılı Kanun gereğince rekabete açık, saydamlığı sağlanmış, süresi belirli ihaleler yoluyla yapılması gerekmektedir. Belediye meclisince hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesi yönünde karar verilmesi halinde, karardaki yöntemle göre (kira, ruhsat, imtiyaz vb.) ve bu kararda verilen yetkiye dayanılarak ihale işlemleri yetkili kişi ve kurullarca yerine getirilecektir. Bu çerçevede toplu ulaşım ve yolcu taşımaya ilişkin hizmetler bakımından görevli ve yetkili olan belediyenin, bu hizmetlerin üçüncü kişilere gördürülmesini ihale yapılmaksızın doğrudan meclis, encümen veya belediye başkanı kararıyla yapması veya kendisine ait imtiyazı süre belirtilmeksizin devrederek gerçekleştirmesi ya da ihaleyle olsa dahi süresiz satış şeklinde işlem yapması mümkün değildir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun “İl ve İlçe Trafik Komisyonları” başlıklı 12’nci maddesindeki düzenleme ile trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek görev ve yetki olarak İl ve İlçe Trafik Komisyonlarına verilmiştir. Bu Kanun’a dayanılarak çıkan 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karar’ın 1’inci maddesinde; amacın vatandaşın ulaşım ihtiyacını karşılamak üzere toplu taşımacılığın geliştirilmesi, plaka karaborsacılığının ve korsan taşımacılığın önlenmesi, fiilen çalışmakta olan şoför esnafının haklarının korunması

maksadıyla taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına verilecek ticari plakaların sayısı, verilme usul ve esaslarını tespit etmek olduğu, Karar'ın 2'nci maddesinde; Bu Karar'ın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12'nci maddesi hükümlerine göre İl Trafik komisyonlarınca plaka tahdidi kararı alınan illerde uygulanacağı, Karar'ın 3'üncü maddesinde; ticari plaka verilebilmesi için; taksi, dolmuş ve minibüslerde; şoförlük mesleğini geçim kaynağı olarak seçmiş olduğunu ve sürekli olarak icra ettiğini beyan etmiş ve ilgili meslek odasına, ilgili meslek odasının bulunmadığı yerlerde ise şoförler odasına üye olmak gerektiği ifade edilmiştir.

Ayrıca Karar'ın 5'inci maddesinde; ticari plakanın, kapalı teklif usulü ile aşağıdaki şartlar dikkate alınarak, trafik komisyonunun tespit edeceği esaslara göre verileceği belirtirmiştir;

- İlin ihtiyacı dikkate alınarak dağıtılacak ticari plaka sayısı trafik komisyonunca tespit edilecek ticari plakanın serbest piyasadaki tahmini bedelinin %80'ine tekabül eden muhammen bedeli, müracaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususlar mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurulur.

- Tespit edilen ticari plakalar ikişer aylık dönemlerde bir yılda altı defa verilebilir.

- Kapalı teklif zarfları trafik komisyonları huzurunda açılır ve en yüksek bedeli teklif edenlerde başlamak üzere o dönem için tespit edilen miktarda ticari plaka verilir.

Mevzuata göre servis araç plakalarının geçim kaynağı şoförlük mesleği olanlara süresi ve şartları belirtilmek suretiyle ihale edilmesi gerekir. Amasya sınırları içinde yukarıda belirtildiği şekilde verilen servis araç plakalarında hak sahipliği için herhangi bir süre belirtilmemiştir. Süre belirtilmeksizin yapılan plaka tahsisleri 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 5'inci maddesine de aykırılık taşımaktadır.

Ayrıca yukarıda da belirtilen ve 1983 yılından beri yürürlükte olan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile kiralamalarda belirli süreler öngörülmüştür. 5393 sayılı Kanun'a göre belediye sınırlarında, servis ile yolcu taşıma faaliyetinde bulunulması da belediyelerin vereceği izin veya hakka bağlıdır. Söz konusu plaka tahsisleri ise 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na ve yürürlükte olan 2886 sayılı Kanun'a uygun yapılmamıştır.

6360 sayılı "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 10'uncu

maddesi ile 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinde yapılan düzenlemenin iptal talebine ilişkin 31.12.2013 gün ve 28868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 2011/63 Esas ve 2013/28 Karar sayılı kararında, temel düzenlemelere istisna teşkil edilecek düzenlemenin yasa koyucu tarafından kamu yararını korumak veya kamu hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak amacıyla yapılabileceği belirtilmiştir. Temel kanunlardaki prensiplere istisna teşkil eden düzenlemelerin yasa koyucu tarafından yapılabileceği açık olup, gerek 5216 ile 5393 ve gerekse de 2886 sayılı Kanun'dan ayrılmayı gerektiren bir Kanuni düzenleme bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle servis araç plakalarına ilişkin hakkın verilmesi kamuyu ilgilendirdiği için bunun ihale kanunu çerçevesinde şartların ve verilme süresinin belirli olduğu ve herkesin katılımına açık olan ihale usulü ile verilmesi yukarıda belirtilen kanun hükümleri gereğince bir zorunluluktur.

Yapılan incelemede, il genelinde 5393 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce İl/ilçe Trafik Komisyonu kararları 160 adet, Kanun yürürlüğe girdikten sonra çeşitli Meclis kararı ile 25 adet olmak üzere toplam 185 adet servis araç plakasının ihalesiz olarak ve süresiz çalışma izni verilmek suretiyle faaliyetlerini sürdürdüğü tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Kamu İdaresi sınırları içerisinde çalışan 185 adet servis araç plakalarının 160 adedinin süresiz bir biçimde 25.03.2011 tarihine kadar İl Trafik Komisyon Kararı ile 25 adedinin ise bu tarihten sonra Belediye Meclis Kararı ile yine süre belirtilmeksizin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 45'inci maddesince ihalesi yapılarak verilmiş olduğu, bundan sonraki plaka artırımlarında yürürlükte olan mevzuatla birlikte yapılacak hukuki değerlendirmeler ve bulguda yer alan tespitleriniz doğrultusunda gerekli iş ve işlemlerin icra ve takibinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Danıştay 13'üncü Dairesi'nin Esas No: 2015/985, Karar No: 2015/3164 ve aynı Dairenin Esas No: 2014/384, 2014/ 1950 No.lu Kararlarında, belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini; bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu, kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yıllla sınırlı olduğu, ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konulması gerektiği, yukarıda usullere

göndürülecek hizmetlere ilişkin ihalelerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği, yönünde hükümler verilmiştir.

Aynı Dairenin Esas No:2014/1735, 2014/2859 No.lu Kararında; “... davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işletirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödmeden, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle, ilk derece mahkemesi tarafından davanın reddine karar verilmiş olup, bu Danıştay tarafından da onanmıştır.” Danıştay’ın bu kararı ve bu yöndeki müstakar diğer kararları; toplu ulaşım haklarının ihale süreçlerine ve yukarıda belirtilen usullere uyulmaksızın devrinin mümkün olmayacağını ve bu usullere tabi olmaksızın elde edilen hakların da kazanılmış hak olarak değerlendirilemeyeceğini ortaya koymaktadır.

Anayasa Mahkemesi ise konuyla ilgili 07.04.2021 Tarihli ve 2018/20720 başvuru numaralı kararında özetle; İdarenin uzun yıllardır devam eden ve kişilerde hep devam edeceği kanısı oluşturan toplu ulaşım imtiyazını hak sahipleri tarafından öngörülemez ve mağduriyete yol açacak şekilde makul bir zaman önce bildirilmeden iptal edilmesinin hukuka uygun olmadığına hükmetmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, İl Trafik Komisyonu ve Belediye Meclis kararlarıyla ihale yoluyla verilmesi mevzuata uygun olmasına karşın süresi belirtilmeksizin verilmesi 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına aykırı olduğu gibi süresiz olarak verilen toplu taşıma hakkının hat sahipleri açısından kazanılmış bir hak olarak değerlendirilemeyecektir.

Kamu İdaresi tarafından geçmiş dönemlerde tahsis edilen ve halen faal olarak kullanılan servis araç plakalarının ihale yapılmadan ve süresiz bir hak olarak kullandırılmaması gerekmektedir.

BULGU 29: İklim Değişikliği ile Mücadeleye Yönelik Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

İdarece yerelde iklim değişikliği ile mücadelenin yaygınlaştırılmasına yönelik kurumsal ve kentsel kapasitenin geliştirilmesi konusunda uygulanabilir projelerin ve eylem planının hazırlanmadığı ve yürütülmediği görülmüştür.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca hazırlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik kapsamında iklim değişikliği ile mücadele ve sıfır atık uygulamalarının kalıcı hale gelmesi için nüfusu 50 binin üzerinde olan belediyelere de "İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürü" kadro unvanı verilmiş ve bu birimlerin kurulması zorunlu hale getirilmiştir.

04.11.2022 tarih ve 97 sayılı Belediye Meclis Kararı ile İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik kabul edilerek İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü'nün kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları belirlenmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in "Müdürlüğün Görevleri" başlıklı 7'nci maddesinde; diğer görevlerle birlikte, yerelde iklim değişikliği ile mücadele yaygınlaştırılmasına yönelik kurumsal ve kentsel kapasitenin geliştirmesi konusunda uygulanabilir projeler hazırlamak ve hazırlamak görevi zikredilmektedir.

Yapılan incelemede, 2024 yılında İklim Değişikliği Müdürlüğü'ne toplam 6.054.000,00 TL ödenek verildiği, toplam ödeneğin yalnızca 920.437,73 TL'sinin kullanıldığı ve bu rakamın da personel giderinden ibaret olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca müdürlük tarafından görev, yetki ve sorumluluk alanlarına ilişkin düzenleme getirilerek iklim değişikliği ile mücadele edilmesine yönelik hukuki düzenleme yapılmasına ve birim müdürü atanmasına rağmen 2024 yılı kapsamında ilgili Yönetmelik hükümleri çerçevesinde anılan Müdürlük tarafından iklim değişikliğine karşı uygulanabilir projeler hazırlanması gereğine uyar mahiyette bir çalışmada bulunulmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, iklim değişikliğine karşı eylem planı çalışmalarına başlanıldığı, küresel ısınma ve iklim değişikliği etkilerine sebep olan sera gazı emisyon kaynaklarının belirlenmesi, emisyon azaltımına yönelik örnek uygulamalar, iklim uyum kapasitesinin belirlenmesi ve geliştirilmesi amaçlı projeler hazırlanmasına ilişkin çalışmaların devam etmekte olduğu ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından ilgili Yönetmelik hükümleri uyarınca iklim değişikliğine karşı uygulanabilir projeler hazırlanmalı ve hayata geçirilmelidir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Ticari Taksi Plakalarının Süresiz Olarak Verilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Belediyeye Ait Taşınmazların Kiraya Verilmesi İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Tahakkuk Etmiş Encümen İdari Para Cezalarının Tahsil Sürecinin İşletilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
İhale Yoluyla Kiraya Verilmesi Gereken Taşınmazların İşgal Harcı Alınmak Suretiyle Kullanılması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Dönem Sonunda Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına Aktarılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Denetim Görüşümün Dayanakları" bölümünde yer verilmiştir
Şirket Kadrosunda Bulunan İşçilerin Zabıta ve İtfaiye Personeli Olarak Görev Yapması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Bazı İş Yerlerine İlişkin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
İklim Değişikliği İle Mücadeleye Yönelik Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Taşınmazlara Yönelik Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde yer verilmiştir

Ticari Servis Araç Plakalarının Süresiz Olarak Verilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Kira Bedelini Sözleşmelerinde Belirtilen Sürelerde Ödemeyen Kiracıların Sözleşmelerinin Feshedilmemesi ve Bunların İhale Yasaklısı Yapılması Hususunda Gerekli Girişimde Bulunulmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Bütçeye Konulan Ödenğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Muhtelif İhtiyaçların Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yapılmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Bazı İş Yerlerine İlişkin İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Ruhsatsız Çalışan İşyerlerine Yönelik Mali Müeyyidelerin Uygulanmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Yapım İşi İhalelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Mevzuatta Belirtilen Sınırı Aşan Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarılarının Ön Mali Kontrole Tabi Tutulmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir
Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçeleri Hakkında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümünde yer verilmiştir